

**ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
HUMANITARINIS FAKULTETAS
ISTORIJOS KATEDRA**

ERIKA DAMBRAUSKAITĖ

Istorijos specialybės
IV kurso studentė

SKUODO BAŽNYČIOS FILIJOS YLAKIUOSE ISTORIJA XVIII A.

Bakalauro darbas

Mokslinė vadovė doc. dr. Rita Regina Trimonienė

Darbas originalus – Erika Dambrauskaitė
(.....)

Šiauliai,
2013

TURINYS

TURINYS	2
IVADAS.....	3
1. Ylakių miestelis XVIII a.	11
1.1. Sapiegų giminės vaidmuo Ylakių istorijoje	11
1.2. Ylakių kaimas – miestelis XVIII a.	13
2. Skuodo miesto ir Ylakių privilegijos XVIII a.	16
3. Filijos Ylakiuose bendruomenė.....	21
3.1. Demografiniai pokyčiai.....	21
3.2. Vaiko gimimas ir krikštytos	25
3.3. Naujagimių vardai	31
3.4. Santuokų sudarymas.....	34
4. Filija Žemaičių vyskupijos kontekste.....	41
IŠVADOS	46
ŠALTINIAI IR LITERATŪRA	49
SANTRAUKA	52
HISTORY OF SKUODAS CHURCH PHILIA IN YLAKIAI IN THE 18 TH CENTURY	56
PRIEDAI	59

IVADAS

Temos aptarimas. Bakalauro darbe bus rašoma apie Skuodo bažnyčios filiją Ylakiuose XVIII a. Darbe dėmesys bus skiriamas Sapiegoms, į kurių valdas XVIII a. pr. pateko Ylakiai, taip pat paties miestelio raidai (Ylakių atsiradimas, kaimelio tapsmas miesteliu). Darbe labiausiai bus koncentruojamasi į Ylakių bendruomenės tyrimą: XVIII a. demografinius pokyčius, gimusių vaikų krikštynas bei vardus, taip pat santuokų sudarymus tuo laikmečiu.

Svarbu tai, jog XVII a. viduryje – XVIII a. viduryje Lietuvoje stabilizavosi krikščioniškų konfesijų padėtis. Katalikų bažnyčia sustiprėjo iš vidaus, ilgainiui ji vis efektyviau skleidė savo įtaką visuomenėje. Nuo XVIII a. vidurio į vyskupijos sostus buvo pradėta skirti uolius ganytojus, kurie vis labiau tvirtino katalikišką tikėjimą. Plėtėsi parapijų tinklas. Buvo kuriamos filinės bažnyčios, kad tikėjimas pasiektų visus apylinkių žmones.

Filija Ylakiuose XVIII a. priklausė Skuodo bažnyčiai, t.y. Skuodo dekanatui. Skuodo dekanatas Žemaičių vyskupijoje buvo įsteigtas dar XVII a. Bakalauro darbe vienas iš svarbiausių dalykų, ką reikia atskleisti, tai, – kodėl Ylakiuose XVIII a. dar nebuvo parapijos, o buvo tik Skuodo bažnyčios filija. Filija [lot. *filia* – duktė], bažnyčia, neturinti parapijos, priklausanti nuo kitos bažnyčios, turinčios parapiją¹. Tuo tarpu „parapija – klebono vadovaujama bažnytinė apylinkė“². Jau vienas skirtumas matyti čia – filija neturi nuolatinio klebono. Taigi darbe bus nagrinėjama, kas tuo metu buvo Ylakiuose, kaip filijoje, ir ko trūko, jog ši filija netapo parapija XVIII a. Taigi tiriant Ylakių bendruomenę, bus bandoma atskleisti, kiek Ylakių gyventojams buvo reikalinga bažnyčia, kodėl XVIII a. dar nebuvo įkurta parapija.

Istoriografija. Tiriant XVIII a. Skuodo filijos Ylakiuose istoriją, jos negalima atskirti nuo to laikotarpio LDK istorijos, Sapiegu giminės tyrimų ir senųjų lietuvių šeimos papročių bei tradicijų. Taip pat nuo istoriografijos bei tyrimų katalikiškojo tikėjimo tema.

¹ Tarptautinių žodžių žodynas, <http://www.tzz.lt/f/filija>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].

² Lietuvių kalbos žodynas, <http://www.lkz.lt/startas.htm>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].

Pirmiausia pradedant nagrinėti Skuodo filijos Ylakiuose istoriją, reikia išsiaiškinti, kaip Ylakai pateko į Sapiegų valdas, ir kodėl tuo metu plėtėsi šių didikų valdomos teritorijos. Šiuo klausimu daug informacijos pateikia Nijolė Janulaitienė ir Gintautas Jakštys³. Jų išleistoje knygoje pateikta trumpa Sapiegų giminės istorija, kurioje atsispindi ir XVIII a. reikšmingą vaidmenį turėję kai kurie Sapiegų giminės atstovai bei jų nuopelnai, plečiant savo valdas. Nagrinėjant Sapiegas reikėtų paminėti Stanislovą Lazutką⁴. Jo knygoje galima rasti informacijos apie Sapiegų giminės kilmę, kurią būtina aptarti, norint atskleisti didikų galybę. Apie Sapiegų vaidmenį Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVIII a. daug faktų pateikta Zigmanto Kiaupos, Jūratės Kiaupienės, Albino Kuncevičiaus⁵ knygoje. Naudojant šią ir Adolfo Šapokos⁶ knygas galima susidaryti bendrą vaizdą, kas tuo metu vyko valstybėje ir kokią vaidmenį joje užėmė Sapiegos. Taip pat, norint apžvelgti bendrą LDK istoriją XVIII a., galima pasitelkti Zigmanto Kiaupos parašyta Lietuvos istoriją⁷.

Apie patį Ylakių miestelį gana išsamų bendrą vaizdą galima susidaryti perskaičius Emilijos Miltinienės straipsnį,⁸ kuris parengtas pagal Algimanto Miškinio straipsnį apie Ylakai, išspausdintą knygelėje „Lietuvos Respublikos urbanistikos paminklai“. Tiriant, kur yra ir kaip atsirado Ylakai, pakankamai detalios informacijos galima rasti kraštotyrininko Česlovo Kudabos⁹ knygoje. Apie tai, kaip atsirado Ylakai rašoma ir kitoje literatūroje¹⁰. Kadangi bakalauro darbe tiriama Skuodo filijos Ylakiuose istorija, daug dėmesio būtina skirti miestelyje buvusioms bažnyčioms, apie kurias rašoma Broniaus Kvyklio¹¹ bei Kazio Misiaus ir Romualdo Šinkūno¹² knygose. Taip pat visa žinoma informacija apie Ylakių bažnyčią yra viešinama Skuodo miesto internetinėje svetainėje¹³.

³ Janulaitienė N., Jakštys G., *Nuo didikų Sapiegų rezidencijos iki Lietuvos karo akademijos*, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, Humanitarinių mokslų katedra, karo istorijos centras, Mokslo studija, Vilnius, 2010.

⁴ Lazutka S., *Leonas Sapiega: gyvenimas, valstybinė veikla, politinės ir filosofinės pažiūros*, Vilnius: Margi raštai, 1998.

⁵ Kiaupa Z., Kiaupienė J., Kuncevičius A., *Lietuvos istorija iki 1795 metų*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 1998.

⁶ Šapoka A., *Lietuvos istorija*, Vilnius: „Mokslas“, 1989.

⁷ Kiaupa Z., *Lietuvos valstybės istorija*, Baltos lankos, 2004.

⁸ Miltenienė E., Ylakai: istorijos puslapiai, „Žemaičių žemė“, 2004 m. Nr. 4, http://www.samogit.lt/kultura/Ylakai_ist_puslapiai.htm, [prieiga per internetą, žiūrėta 2012 04 13].

⁹ Kudaba Č., *Kalvotoji Žemaitija*, Vilnius: Mintis, 1972.

¹⁰ *Skuodas: Kuršių ir žemaičių žemė*, Kaunas, Vilnius, 1995.

¹¹ Kviklys B., *Lietuvos bažnyčios, I tomas: Telšių vyskupija*, Čikaga: Amerikos lietuvių bibliotekos leidykla, 1980.

¹² Misius K., Šinkūnas R., *Katalikų bažnyčios: žinynas*, Vilnius: „Pradai“, 1993.

¹³ Ylakių Švč. Mergelės Marijos bažnyčia, <http://www.skouds.lt/?lt=1240310514>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2012 04 13].

Kalbant apie Ylakius būtina išskirti jų reikšmę istoriniame kraštovaizdyje XVIII a. Šios reikšmės galima ieškoti LDK istorijos kontekste, pasitelkiant Mečislovo Jučo, Ingės Lukšaitės ir Vytauto Merkio knygą¹⁴. Kone didžiausią dėmesį kalbant apie Ylakių reikšmę ekonominiame valstybės kontekste reikia paminėti Elmantą Meilų¹⁵. Jo knygoje rašoma apie privilegijas, kurios buvo suteikiamos miestams ir miesteliams XVIII a., daug kalbama apie turgus ir prekyvietes. Tyrinėjant Ylakių statusą, būtina aptarti ir Skuodo miesto statusą, nes Ylakiuose buvo Skuodo bažnyčios filija. Daug informacijos apie Skuodo statusą, t.y. Skuodo magdeburgines teises, pateikia Vincas Kryževičius¹⁶. Taip pat pagal šią knygą galima susidaryti bendrą vaizdą, koks buvo skirtumas tarp miestiečių ir valstiečių.

Nagrinėjant Ylakių bendruomenę būtina remtis literatūra, kurioje kalbama apie lietuvių papročius. Bendrai aptariant, kaip bendruomenėje buvo švenčiamos šeimos šventės, nemažai informacijos pateikta Angelės Vyšniauskaitės, Petro Kalniaus ir Rasos Paukštytės knygoje¹⁷ apie lietuvių šeimą. Taip pat apie lietuvių šeimos šventes ir tradicijas rašo Irena Čepienė¹⁸. Savo knygoje ji pateikia daug informacijos apie lietuvių etninę kultūrą. Kalbant konkrečiau apie gimusių vaikų krikštnas ir santuokų sudarymus, naudojausi Pranės Dundulienės knyga¹⁹. Čia išsamiai aprašytos šeimos švenčių tradicijos. Tiriant Ylakių, kaip Žemaitijos kaimelio – miestelio, bendruomenės gimdymo, krikštnų ir vestuvių tradicijas, galima remtis Igno Končiaus knyga²⁰, kurioje aprašomi žemaitiški papročiai. Kalbant apie krikštnas Ylakiuose, svarbu išnagrinėti, kokie krikštavardžiai dažniausiai buvo suteikiami naujagimiams. Išanalizuojant krikštavardžius buvo remtasi Kazimiero Kuzavinio ir Broniaus Savukyno sudarytu žodynu²¹. Nagrinėjant Ylakių bendruomenę taip pat buvo remtasi Juozo Jurginio knyga²². Čia pateikta informacija padėjo susidaryti bendrą vaizdą, koks buvo tuometinis valstiečių gyvenimas.

¹⁴ Jučas M., Lukšaitė I., Merkys V., *Lietuvos istorija: nuo seniausių laikų iki 1917 metų*, Vilnius: „Mokslas“, 1988.

¹⁵ Meilus E., *Žemaitijos kunigaikštystės miesteliai XVII a, II pusėje – XVIII a.: Raida, gyventojai, amatai, prekyba*, Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 1991.

¹⁶ Kryževičius V., *Lietuvos privileijuotieji miestai: XVII a. antroji pusė – XVIII a.*, Vilnius: „Mokslas“, 1981.

¹⁷ Vyšniauskaitė A., Kalnius P., Paukštytė R., *Lietuvių šeima ir papročiai*, Vilnius: „Mintis“, 1995.

¹⁸ Čepienė I., *Lietuvių etninės kultūros istorija*, Kaunas: „Šviesa“, 1995.

¹⁹ Dundulienė P., *Senieji lietuvių šeimos papročiai*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005.

²⁰ Končius I., *Žemaičio šnekos*, Vilnius, 1996.

²¹ Kuzavinis K., Savukynas B., *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003.

²² Jurginis J., *Lietuvos valstiečių istorija: nuo seniausių laikų iki baudžiavos panaikinimo*, Vilnius: „Mokslas“, 1978.

Tiriant filijos Ylakiuose padėtį Žemaičių vyskupijoje labiausiai padėjo Vytauto Ališausko²³ sudaryta knyga apie krikščionybę Lietuvoje. Iš šioje knygoje pateiktos informacijos apie Žemaičių vyskupiją buvo galima susidaryti bendrą vaizdą, kokia religijos padėtis XVIII a. buvo Žemaitijoje, ir kaip tai galėjo įtakoti Ylakaius. Taip pat nemažai informacijos apie Žemaičių vyskupiją pateikta Aloyzo Samo²⁴ ir Danutės Mukienės²⁵ straipsniuose, kurie yra publikuojami internete. Apie pačių parapijų ypatumus XVIII a. rašo Mečislovas Jučas²⁶. Pasitelkiant jo knygoje esančią informaciją, galima iširti, kodėl Ylakiuose XVIII a. dar nebuvo įkurta parapija. Taip pat nagrinėjant filiją Ylakiuose, buvo naudojamosi tarptautinių žodžių²⁷ bei lietuvių kalbos²⁸ žodynais.

Šaltiniai. Tiriant Skuodo filijos Ylakiuose istoriją pagrindinis šaltinis yra Ylakių Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai Romos katalikų bažnyčios metrikos. Bažnyčios knygų įrašai (metrikos) – tai trumpi tekstai, kuriuose trumpai aprašytos kokios nors bažnytinės apeigos (krikštynos, sutuoktuvės ir laidotuvės).²⁹ Šios metrikos yra saugomos Lietuvos valstybės istorijos archyve (LVIA), nors būna, kad ir kai kurios klebonijos yra išlaikiusios savo bažnyčios metrikas. Metrikos, kurias nagrinėjau, rašytos lotynų kalba. Šios Ylakių Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai Romos katalikų bažnyčios metrikos yra paskelbtos internete³⁰. Rašant bakalauro darbą aš naudojausi šiais interaktyviaisiais šaltiniais. Tyrimo metu nagrinėjau gimimo ir santuokų metrikų knygas. Nors santuokų metrikų knygos rašomos nuo 1675 m. iki 1926 m. (vėliau jas imta vadinti santuokų protokolų knygomis), o gimimo metrikų knygos rašomos nuo 1699 m. iki 1870 m., savo darbe nagrinėjau tik XVIII a. apimančias santuokų ir gimimo metrikų knygas. Išnagrinėjus gimimo metrikas, galima susidaryti bendrą vaizdą, koku XVIII a. laikotarpiu buvo didžiausias gimstamumas, kas galėjo tai įtakoti. Taip pat galima nustatyti, koku metų laiku gimstamumas didžiausias, o kada iš vis nepasitaiko

²³ Ališauskas V., D. Baronas, Černius R., Jovaiša L., Paknys M., Raila E., Streikus A., Subačius P., *Krikščionybės Lietuvoje istorija*, Aidai, 2006.

²⁴ Samas A., *Žemaičių vyskupijos žemėlapis – lietuviškosios kartografijos paminklas*, <http://ausis.gf.vu.lt/mg/nr/2001/02/2zv.html>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].

²⁵ Mukienė D., *Žemaičių (Medininkų) vyskupija*, http://samogitia.mch.mii.lt/VYSKUPIJA/zem_vyskup.htm, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].

²⁶ Jučas M., *Lietuvos parapijos XV-XVIII a.*, „Aidai“, 2007.

²⁷ Tarptautinių žodžių žodynas, <http://www.tzz.lt/f/filija>.

²⁸ Lietuvių kalbos žodynas, <http://www.lkz.lt/startas.htm>.

²⁹ *Bažnytiniai metrikai*, <https://sites.google.com/site/penionys/baznytiniai-metrikai> [prieiga per internetą, žiūrėta 2012 12 27].

³⁰ Šaltiniai publikuojami virtualiame suskaitmenintų kultūros paveldo sistemos duomenų banke www.epaveldas.lt [prieiga per internetą, žiūrėta 2012-06-03].

krikštytųjų (taip pat kas tai gali įtakoti, pvz., vasaros darbymetis ar pan.). Be to, iš gimimo metrikų matyti, kokie vardai dažniausiai dedami naujagimiams. Nagrinėjant santuokų metrikų knygas taip pat, kaip ir nagrinėjant gimimo metrikų knygas, galima matyti, kada dažniausiai vykdavo vestuvės, kiek jų apskritai būdavo per metus. Galima daryti prielaidas, kas įtakodavo vestuvių laiką ir pan. Tačiau metrikose pateikta informacija labai glausta. Todėl būtina ją sieti su medžiaga, gauta skaitant literatūrą apie krikščionis, vestuves, kitas įvairias šeimos šventes, bei įprastą valstiečių gyvenimą XVIII a., kad būtų galima susidaryti vaizdą, kaip šventėse pasireiškėdavo tradicijos ir papročiai, susiję su kasdienybe.

Temos problema. XVIII a. pirmiausia dauguma sieja su karais, maro metais, didikų tarpusavio kovomis, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės silpnėjimu ir pan. Taip nutinka, nes politinė istorija užgožia kitus istorijos aspektus. Nors konfesijų istorija taip pat yra labai reikšminga, daugiausia dėmesio yra skiriama visos valstybės ir vyskupijų ar didesnių parapijų tyrimams; daug mažiau dėmesio susilaukia (arba iš vis nesusilaukia) mažos parapijos arba įvairių bažnyčių filijos. Skuodo bažnyčios filija Ylakiuose yra viena iš tokių, kurios yra negausiai tyrinėtos. Nors tokia filija negali turėti įtakos visai didelei valstybei, tačiau jos egzistavimas vienu ar kitu laikotarpiu yra reikšmingas to regiono, kuriame yra ta filija, bendruomenei.

Svarbu tai, kad XVIII a. Ylakiuose jau buvo katalikų bažnyčia ir buvo rašomos metrikų knygos, tačiau parapija įkurta daug vėliau. Todėl bakalauro darbe bus nagrinėjama, kodėl tuo metu Ylakiuose dar nesikūrė parapija. Kadangi bus analizuojama, kodėl vietiniams gyventojams Ylakiuose reikėjo parapijos, tai bus tiriama ir pati bendruomenė. Remiantis bažnyčios metrikomis, bandysiu atskleisti, kokie buvo demografiniai pokyčiai XVIII a. Ylakiuose, koks buvo bendras vestuvių ir krikštytųjų vaizdas, kokie vardai dažniausiai buvo duodami naujagimiams ir pan.

Temos aktualumas ir naujumas. Ylakai yra nedidelis miestelis Skuodo rajone. Jis neturi didelės svarbos Lietuvos valstybei. Lietuvos istorijoje didžiausias dėmesys kreipiamas į didžiųjų miestų statusą įvairiais laikotarpiais. Mažieji miesteliai yra tyrinėti arba labai mažai, arba tiesiog „apeinami“, kaip neturėję ypatingos reikšmės Lietuvos Didžiajai Kunigaikštystei. Ylakai yra vienas iš tų miestelių, kurie nėra išsamiai tyrinėti.

Svarbu ir tai, kad Ylakių miestelyje stovi Viešpaties apreiškimo Švč. Mergelės Marijos titulo bažnyčia (pastatyta 1894 m.). Ši bažnyčia yra įtraukta į Lietuvos paveldosaugos saugomų objektų

sąrašą. Taigi tyrinėti būtina ne tik tą istoriją, kuri prasideda šios bažnyčios pastatymu. Kyla klausimas, kas Ylakiuose buvo dar prieš pastatant įžymiąją Viešpaties apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčią. Todėl reikalinga tyrinėti Ylakių istoriją nuo pat pirmojo šio miestelio paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose XVI a. Tačiau bakalauro darbe bus apsiribojama XVIII a. laikotarpiu.

Temos chronologinės ribos. Tyrimas apima XVIII a. Šio amžiaus pradžioje Ylakiai atiteko Sapiegos ir jų rūpesčiu 1701 m. Ylakiuose buvo pastatyta medinė bažnyčia. XVIII a. buvo sunkus laikotarpis visai Lietuvos Didžiąjai Kunigaikštystei. Šio amžiaus pradžioje vyko karai su Švedija ir Maskva, vėliau Šiaurės karas. Valstybė neturėjo tvirto valdovo, todėl tarp įtakingiausių ir galingiausių giminių vyko tarpusavio kovos dėl valdžios. Visoje Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje siautėjo badas ir maras. Visi šie sunkumai palietė ne tik didžiuosius Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės miestus ir miestelius, bet ir kaimus. Vienas tokių – Ylakiai, kurie šiuo laikotarpiu neturėjo reikšmingo statuso Lietuvos valstybėje.

Tyrimo objektas. Mano bakalauro darbo tyrimo objektas – Skuodo bažnyčios filija Ylakiuose.

Tikslas ir uždaviniai. Bakalauro darbo tikslas – išanalizuoti Skuodo bažnyčios filijos Ylakiuose istoriją XVIII a.

Siekiant ištirti Skuodo bažnyčios filijos Ylakiuose istoriją XVIII a. išsikėliau tokius uždavinius:

1. Atskleisti, kas būdinga Ylakių miestelio raidai XVIII a.
2. Išanalizuoti, kokia buvo Ylakių, kaip miestelio, reikšmė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės mastu XVIII a.
3. Ištirti, kokia buvo Ylakių miestelio bendruomenė, aptariant demografinius pokyčius, išanalizuojant krikštynas, santuokų sudarymus bei naujagimiams duodamus vardus.
4. Išnagrinėti, koks buvo filijos Ylakiuose vaidmuo bendrame Žemaičių vyskupijos kontekste ir kaip tai įtakoją faktą, jog Ylakiuose nesikūrė parapija.

Tyrimo metodai. Tiriant Ylakių parapijos istoriją XVIII a. buvo remtasi lyginamuoju, mokslinės literatūros bei šaltinių analizės tyrimo ir statistiniu metodais.

Lyginamasis metodas pasirinktas todėl, kad norint pastebėti Skuodo bažnyčios filijos Ylakiuose specifiškumą būtina Ylaktius tirti kitų Lietuvos, o ypač Žemaičių vyskupystės, parapijų bei filijų kontekste. Taip pat darbe tiriama ne tik filija, bet ir Ylaktių, kaip miestelio, reikšmė visos LDK mastu, lyginant miestelį su netoli esančiais. Taip naudojantis šiuo metodu bus lyginamos krikštynų bei vestuvių tradicijos visoje Lietuvoje ir būtent Žemaitijoje (nes Ylaktiai yra Žemaitijoje).

Mokslinės literatūros ir šaltinių analizės metodas naudojamas norint rasti tam tikrus filijos Ylakiuose istorijos panašumus ir skirtumus su kitomis Lietuvos, o ypač Žemaičių vyskupystės, filijomis bei parapijomis. Taip pat tokių panašumų bei skirtumų ieškoma ne tik filijos, bet ir apskritai Ylaktių, kaip miestelio, su kitais miesteliais, esančiais netoliese. Pateikiamas kontekstas, kuriame aiškiai matyti vienokios ar kitokios sąlygos, kurios galėjo daryti įtaką Ylaktių miestelio istorijai. Taip pat metodas bus pritaikomas ir tiriant Ylaktių bendruomenę XVIII a.

Statistinis metodas bakalauro darbe naudojamas statistinius duomenis pagal Ylaktių Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai Romos katalikų bažnyčios metrikas. Naudojamos gimimo ir santuokų metrikų knygos, jos apdorojamos statistiškai, sudarant statistinius rinkinius (mano tyrimo atveju – lentelės). Duomenis ne tik išrašomi, bet ir įvertinami. Skaičiavimo pagrindu yra sudaromos chronologinė eilė (gimusių vaikų skaičius pagal metus ir sudarytų santuokų skaičius pagal metus) ir struktūrinė eilė (pasirinktas skaičiavimas gimusių vaikų bei sudarytų santuokų ne tik pagal metus, bet ir pagal mėnesius). Šis metodas reikalingas, kad būtų matyti, kiek apskritai gimė vaikų tam tikru laikotarpiu, kokią mėnesį buvo didžiausias gimstamumas ir pan. Tokiu pat principu nagrinėjamos ir sudarytos santuokos.

Darbo struktūra. Bakalauro darbą sudaro įvadas, keturios dalys ir išvados. Darbas suskirstytas į keturias dalis pagal nagrinėjamus klausimus ir problemas, kurias norima aptarti. Pirmoji ir trečioji darbo dalys dar suskirstytos į poskyrius.

Pirmoji dalis bus skiriama į du poskyrius. Pirmasis poskyris bus skirtas apžvelgti Sapiegu giminę. Pabandysiu atskleisti, kokią reikšmę Sapiegos turėjo Skuodo bažnyčios filijos Ylakiuose istorijai, t.y. paties miestelio istorijai. Antrajame poskyryje didžiausią dėmesį skirsiu paties Ylaktių miestelio istorijai: kaip atsirado Ylaktiai, kur jie yra, kaip jie iš kaimelio virto miesteliu, kada buvo pastatytos bažnyčios. Antroji darbo dalis skirta iširti, kokia buvo Ylaktių reikšmė visos Lietuvos

Didžiosios Kunigaikštystės mastu XVIII amžiuje ekonominiu požiūriu. Šioje dalyje bandysiu atskleisti, kokias sąsajas miestelis turėjo su magdeburginėmis miesto privilegijomis bei turgaus ir prekymečių privilegijomis. Taip pat šioje darbo dalyje bus aptartas ir Skuodo (kadangi Ylakiuose buvo Skuodo bažnyčios filija) statusas. Bus lyginami miestiečiai ir valstiečiai, kaip Skuodo ir Ylakių gyventojai. Trečioji bakalauro darbo dalyje bus kalbama apie Ylakių miestelio bendruomenę. Ši darbo dalis suskirstyta į keturis poskyrius. Pirmajame trečiosios dalies poskyryje bus pateikiami demografiniai pokyčiai XVIII a. Ylakiuose. Antrajame poskyryje bus analizuojamas krikštynų reiškinys Ylakiuose. Trečiasis poskyris skirtas krikštavardžiams. Čia bus nagrinėjama, kokius vardus dažniausiai ir rečiausiai duodavo naujagimiams Ylakiuose. Ketvirtajame poskyryje bus tiriama, kiek santuokų buvo sudaryta Ylakiuose per šimtmetį, kokiais mėnesiais dažniausiai vykdavo vestuvės, kas tai įtakojo ir pan. Galiausiai, paskutinė darbo dalis (ketvirtoji) skiriama filijos Ylakiuose bendram vaizdui sudaryti, t.y. kaip ji įsiliejo į Žemaičių vyskupijos kontekstą. Čia bus bandoma išsiaiškinti išsamiau, kuo skiriasi parapija nuo filijos, kodėl Ylakiuose XVIII a. nebuvo įkurta parapija ir pan.

1. Ylakių miestelis XVIII a.

1.1. Sapiegų giminės vaidmuo Ylakių istorijoje

Sapiegos – visiems girdėta ir gerai žinoma Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų giminė. Jie atliko ypatingai didelį vaidmenį LDK politiniame ir kultūriniame gyvenime. Didikų Sapiegų giminės istorija apima laikotarpį nuo XV a. iki XIX a. Sapiegos, turėdami didžiules žemės valdas, išsibarsčiusias po visą LDK teritoriją, nuolat konkuruodami su Radvilomis, Valavičiais, Oginskiais, Chodkevičiais ir kitomis šeimomis, buvo viena iš pačių galingiausių ir įtakingiausių dinastijų valstybėje, ypač XVI a. pab.³¹

Sapiegų dinastijos klestėjimo metu, nuo XVI a. iki XIX a. pabaigos, ši giminė turėjo valdų Lenkijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje, įsigijo nemaža dvarų Lietuvoje: Leipalingio dvarą Dzūkijoje, Zapyškio, Gelgadiškio ir Kvietiško Sūduvoje, Skuodo, Kretingos, Mišučių (dabar Jokūbavo), Šateikių, Kelmės dvarus Žemaitijoje, Panemunės dvarą prie Nemuno upės, Užpalių dvarą prie Šventosios, taip pat valdė Skudą, Seredžių, Rietavą, Gelgaudiškį ir kitus miestelius³². Darbe nagrinėjamai temai aktualu, kad Sapiegoms priklausė Skuodas bei jo apylinkės. Būtent šiose apylinkėse yra ir Ylakiai. Įvairioje literatūroje yra minima, kad Ylakiai į Sapiegų giminės valdas pateko XVIII a. pradžioje. Tačiau kituose šaltiniuose galima rasti informacijos, jog „Skuodo miestelis nuo 1567 m. priklausė Chodkevičiams, XVII a. trečiame dešimtmetyje per vedybas atiteko Sapiegoms, kurių žinioje išbuvo iki 1831 m.“³³. O kadangi Ylakiai visuomet priklausė Skuodo valdoms, tai galima teigti, jog jau nuo senų laikų Ylakių teritorijos priklausė tiems patiems žemvaldžiams, kurie valdė ir Skudą. Galima teigti, kad XVIII a. pradžioje Sapiegos tik susigrąžino jau seniau turėtas valdas, o ne užėmė naujas (bent jau kalbant apie Skuodo valdas, kuriose yra Ylakiai).

1696 m. mirė Abiejų Tautų Respublikos valdovas Jonas III Sobieskis. Prasidėjo atviras judėjimas prieš Sapiegas ne tik Žemaitijoje, bet ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės rytuose. Dėl

³¹ Janulaitienė N., Jakštys G., *Nuo didikų Sapiegų rezidencijos iki Lietuvos karo akademijos*, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, Humanitarinių mokslų katedra, karo istorijos centras, Mokslo studija, Vilnius, 2010, p. 10.

³² Ten pat, p. 19.

³³ Skuodas, <http://www.skouds.lt/?lt=1312285371>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 14].

savo didelės įtakos ir valdžios Sapiegos turėjo nemažai priešų. Jie nieko nepaisydami savarankiškai veikė tiek valstybės viduje, tiek užsienyje. Šios giminės priešams pasistengus Abiejų Tautų Respublikos elekcinio seimo metu „1697 m. birželio 26 d. buvo priimta vadinamoji *coaequatio iurium*, t.y. teisių sulyginimo konstitucija“³⁴. Šia konstitucija buvo siekta susilpninti Sapiegų vaidmenį politikos arenoje, t.y. sumažinti didžiojo etmono Kazimiero Jono Sapiegos reikšmę. Taip pat šia konstitucija buvo išplėsta Lietuvos Vyriausiojo tribunolo kompetencija. Taip buvo siekiama susilpninti valstybės centrinę valdžią, nes ją jau buvo pasisavinę didikai; tuo tarpu paprasti bajorai turėjo mažiau teisių.

Sapiegos šio įstatymo nesilaikė. Todėl Sapiegų priešams buvo dar daugiau pagrindo kelti prieš juos bajoriją: buvo šaukte šaukiama, kad Sapiegos laužą tik ką priimtą įstatymą, kad jie savivaliauja.³⁵ Prieš Sapiegas visoje Lietuvoje buvo pradėta agitacija. Visa tai sukėlė daug triukšmo Lietuvos valstybėje. Seimeliai tapo neramūs, daug kur kildavo riaušės, kurioms malšinti prireikdavo kariuomenės pagalbos.

Tuo metu, kai vyko karas su Turkija, LDK prieš Sapiegas kilo vis didesnis nepasitenkinimas. Kazimierui Sapiegai kariaujant su turkais, jo priešininkai, vadovaujami Grigaliaus Oginskio, Mykolo Višnioveckio ir kitų, sustiprėjo ir pradėjo atvirą karą su Sapiegomis – ėmė siaubti jų dvarus³⁶. Sapiegų galybę norėta sunaikinti ginklu. Iš visų Lietuvos pavių susidarė anarchiškai nusiteikusių bajorų Valkininkų konfederacija, kurios maršalka buvo išrinktas Mykolas Kazimieras Katilas, o karinių pajėgų vadu – Mykolas Kaributas Višnioveckis³⁷. Nemažai Sapiegų dvarų buvo sugriauti. Iš šios giminės buvo stengiamasi atimti viską: ne tik valdžią, bet ir turtą.

Šiaurės karo metu LDK miestai ir miesteliai ėjo iš rankų į rankas. Tai vyko, nes į kovas įsitraukė susipriešinę bajorai. Tuo pat metu Kazimieras Jonas Sapiega su savo ištikimais šalininkais persekiojo tuos, kurie jam kenkė kaip įmanydami. Jis kovojo su konfederatais, kurie niokojo jo dvarus. Taip susidorodamas su savo priešais, Kazimieras Jonas Sapiega sugebėjo plėsti savo valdomas žemes. Tokiu principu XVIII a. pr. Sapiegos ne tik susigražino, bet ir plėtė savo žemes.

³⁴ Kiaupa Z., Kiaupienė J., Kuncevičius A., *Lietuvos istorija iki 1795 metų*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 1998, p. 313.

³⁵ Šapoka A., *Lietuvos istorija*, Vilnius: „Mokslas“, 1989, p. 372.

³⁶ Kiaupa Z., Kiaupienė J., Kuncevičius A., *Lietuvos istorija iki 1795 metų*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 1998, p. 315.

³⁷ Janulaitienė N., Jakštys G., *Nuo didikų Sapiegų rezidencijos iki Lietuvos karo akademijos*, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, Humanitarinių mokslų katedra, karo istorijos centras, Mokslo studija, Vilnius, 2010, p. 32.

Negalima vienareikšmiškai teigti, jog Ylakiai tik tuo metu, kai pateko į Sapiegų giminės valdas XVIII a., ėmė plėstis ir įgavo šokią tokią reikšmę savo regione. Tačiau akivaizdu, jog tik tada Ylakiai iš kaimo tapo miesteliu. Čia buvo pastatyta bažnyčia (Sapiegų rūpesčiu) ir tai duoda pagrindą tyrinėjimams, besiremiant bažnytinėmis metrikų knygomis. Taigi, vienaip ar kitaip, galima daryti prielaidą, jog Sapiegų įsitvirtinimas šiose žemėse darė įtaką ir Ylakių, kaip miestelio, išaugimui.

1.2. Ylakių kaimas – miestas XVIII a.

Sapiegų klestėjimo laikotarpiu plėtėsi šios giminės valdomos žemės. Sapiegos valdė daug miestų su jų apylinkėse esančiais kaimeliais. XVIII a. pradžioje į šios dinastijos valdas pateko ir Ylakiai.

Ylakiai – tai nedidelis miestas, esantis 20 km į rytus nuo Skuodo, 30 km į vakarus nuo Mažeikių. Jis išsikūręs prie upių takoskyros: „upeliai plaukia į rytus (į Ventą) ir į vakarus (į Bartuvą)“³⁸. Miestelyje kertasi keturi keliai: iš Mažeikių, Sedos, Barstyčių ir Trumplaukės. Miestelis suskaidytas į stačiakampius pagal gatves – toks miestelio išplanavimas yra išlikęs nuo senovės.

„1568 m. Jokūbo Laskovskio sudarytame Grūstės valsčiaus inventoriuje pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėtas Ylakių kaimas.“³⁹ Ylakių kaimas buvo Skuodo dvaro valdose, todėl XVIII a. pradžioje kartu su Skuodu ir pateko į Sapiegų valdas.

Manoma, kad šio miestelio pavadinimas yra susijęs su pavardėmis. „1596 m. Skuodo valsčiaus inventoriuje nurodyta, kad Skuodo ir Grūstės pavietininku buvo Markas Ylokaitis, o 1599 m. dar minima ir Ylakio pavardė.“⁴⁰ Apskritai yra įdomi Ylakių miestelio atsiradimo teorija. Seni žmonės pasakoja, kad Ylakius įkūrė buvusio Bareikių miesto gyventojai (miestą per karus sugriovė švedai). Šis miestas buvo išsikūręs dabartinio Erkšvos kaimo teritorijoje (7 km į pietvakarius nuo Ylakių). XVI a.

³⁸ Kudaba Č., *Kalvotoji Žemaitija*, Vilnius: Mintis, 1972, p. 78.

³⁹ Miltenienė E., *Ylakiai: istorijos puslapiai*, „Žemaičių žemė“, 2004 m. Nr. 4, http://www.samogit.lt/kultura/Ylakiai_ist_puslapiai.htm, [prieiga per internetą, žiūrėta 2012 04 13].

⁴⁰ Ten pat.

Bareikių miestas priklausė Jonui Chodkevičiui, kurio žemės ribojosi su Skuodo dvaro valdomis. „1568 metų žemėlapis rodo, kad Bareikiai užėmė dvigubai didesnę plotą, negu tuometinis Skuodas.“⁴¹ Netoli Erkšvos kaimo yra Alkos kalnas su senkapiais – sakoma, kad čia buvo Bareikių miesto centras. Miestas turėjo turgavietę, bažnyčią, šešias gatves, 93 sklypus su namais. Įdomu tai, jog XVII a. miestas nebeminimas rašytiniuose šaltiniuose ir nebežymimas žemėlapiuose. Apie šį paslaptinę Bareikių miesto staigų dingimą yra kuriami padavimai. Vienas tokių pasakoja, kad „vieną šventadienį, kai bažnyčioje buvę daug žmonių, miestas prasmegęs į žemę“⁴². Todėl nėra aišku, ar Bareikių miestą iš tiesų per karus sugriovė švedų kareiviai, ar šis miestas tiesiog savaime išnyko, o žmonės persikėlė gyventi į kitas vietas. Aišku tai, jog nebelikus miestui, buvo sukurti Ylakiai. Todėl galima tikėti spėjimais, kad buvę Bareikių miesto gyventojai ir įkūrė Ylakių kaimą.

XVII a. Skuodo dvaro inventoriuose Ylakiai vis dar vadinami kaimu. Nors tuo metu kaime jau gyveno 48 šeimos, kurios valdė 44 valakus žemės, buvo bažnyčia ir veikė karčema, kaimas didelės reikšmės šiame regione neturėjo. Ylakiuose tuo laikotarpiu nebuvo nei amatininkų, nei prekybininkų. Kaimas nebuvo svarbus valstybės mastu. Taigi jis nebuvo pažymėtas tuometiniuose LDK žemėlapiuose.

Tačiau XVIII a. pr. Ylakių padėtis stipriai pasikeitė. Šį pasikeitimą galima sieti su Sapiegu giminės valdomų žemių išsiplėtimu. Kadangi Ylakiai nuo XVIII a. pr. tapo šios giminės nuosavybe, matomai, išaugo kaimo statusas ir reikšmė. Ylakiai „miesteliu tapo 1717 – 1725 m.“⁴³. Tuo laikotarpiu pasikeitė miestelio planas, išsiplėtė teritorija. Miestiečiams jau priklausė 48 valakai, 20 margų žemės. Miestelis plėtėsi į vakarus nuo senojo kaimo centro. Buvo orientuojamasi miestelį plėsti prie Skuodo, Sedos ir Židikų kelių sankryžos, priešais bažnyčią. Šiuo laikotarpiu LDK buvo tvarkoma daug miestelių, tačiau Ylakiai išsiskyrė didžiausiu aikštei paskirtu plotu. „Atmetus šventoriaus iškyšulį ir pridėjus plotą, esantį priešais aikštę (Sedos kelio praplatėjimą pietinėje bažnyčios pusėje), ši aikštė užėmė 140x140 m arba 3x3 virvių kvadratą“⁴⁴.

⁴¹ *Skuodas: Kuršių ir žemaičių žemė*, Kaunas, Vilnius, 1995, p. 24.

⁴² Kudaba Č., *Kalvotoji Žemaitija*, Vilnius: Mintis, 1972, p. 79.

⁴³ *Skuodas: Kuršių ir žemaičių žemė*, Kaunas, Vilnius, 1995, p. 24.

⁴⁴ Miltenienė E., Ylakiai: istorijos puslapiai, „Žemaičių žemė“, 2004 m. Nr. 4, http://www.samogit.lt/kultura/Ylakiai_ist_puslapiai.htm, [prieiga per internetą, žiūrėta 2012 04 13].

1701 m. Ylakiuose buvo pastatyta medinė bažnyčia. Ji buvo pastatyta kunigaikščio Aleksandro Sapiegos rūpesčiu. Jis susitarė su Žemaičių vyskupu ir bažnyčiai užrašė 2 valakus žemės bei 9 900 auksinių. Šios bažnyčios forma priminė kryžių. „Vadinosi ji Apaštališka bažnyčia, nes per visą bažnyčios ilgį buvo balkis, o ant jo visi apaštalai.“⁴⁵ 1709 m. šiai bažnyčiai buvo padovanota dar 1,5 valako žemės. Aišku, jog tai buvo antroji bažnyčia Ylakiuose. Pirmoji bažnyčia Ylakiuose buvo pastatyta dar XVII a. (1640 m.). Nors kituose šaltiniuose galima susidurti su kitokia pirmosios bažnyčios pastatymo data – 1642 m. Taip gali nutikti, nes nuo 1642 m. buvo pradėtos rašyti Ylakių bažnyčios metrikų knygos. XVIII a. viduryje (1744 m.) vėl buvo statoma nauja bažnyčia. Tačiau ji jau „1806 m. buvo sena ir griūvanti (dalis bažnyčios ir bokštai buvę neseniai perstatyti, tik dėl blogo stogo virto griuvėsiais)“⁴⁶.

XIX a. pabaigoje parapijiečiai išsireikalavo, kad būtų leista statyti naują mūrinę bažnyčią. Leidimas buvo gautas tik 1899 m. Nors B. Kviklys teigia, kad nauja mūrinė bažnyčia buvo pastatyta jau 1894 m. ir ją „1897 m. konsekrovo vysk. M. Paliulionis“⁴⁷. Šią bažnyčią projektavo architektas Justinas Galinevičius. Šiamatinė šios bažnyčios vertė 24 900 rb. Ši bažnyčia, gavusi Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai vardą, yra įtrauktą į Lietuvos saugomų objektų sąrašą. Svarbu tai, jog joje dar ir šiandien stovi trys mediniai suolai, pagaminti XVIII a. (1765 m., 1768 m. ir 1795 m.)⁴⁸.

Akivaizdu, jo tik XVIII a. Ylakiai pradėjo sparčiai vystytis. Kaimas tapo miesteliu, plėtėsi jo teritorija. Didelis dėmesys buvo skiriamas tikėjimui: statomos ir remontuojamos bažnyčios. Augo miestiečių poreikiai. Galima teigti, kad prie tokio spartaus miestelio atsigavimo prisidėjo tai, jog Ylakiai pateko į Sapiegų dinastijos valdymo sritį. Kol Ylakiai neturėjo jokio statuso, niekam nepriklausė – neturėjo jokios reikšmės savo regionui.

⁴⁵ Ylakių Švč. Mergelės Marijos bažnyčia, <http://www.skouds.lt/?lt=1240310514>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2012 04 13].

⁴⁶ Misius K., Šinkūnas R., *Katalikų bažnyčios: žinynas*, Vilnius: „Pradai“, 1993, p. 395.

⁴⁷ Kviklys B., *Lietuvos bažnyčios, I tomas: Telšių vyskupija*, Čikaga: Amerikos lietuvių bibliotekos leidykla, 1980, p. 132.

⁴⁸ Ten pat, p. 132.

2. Skuodo miesto ir Ylakių privilegijos XVIII a.

XVIII a. pradžioje visą kraštą nusiaubė Šiaurės karas, badas bei maras. Visa tai sustabdė miestelių plėtojimąsi pačiu sunkiausiu laikotarpiu. Visos Lietuvos miesteliams būdavo duodama mažiau privilegijų turėti turgus. Tai trukdė miestelių kūrimuisi. Tačiau netrukus prasidėjo spartus privilegijų teikimas miestams ir miesteliams, prasidėjo kūrimosi laikotarpis, kuris truko iki Lenkijos – Lietuvos valstybės žlugimo.

Miestelių kūrimuisi ir apskritai ekonomikos sumenkimui šiuo laikotarpiu įtakos turėjo ir baudžiavinio ūkio smukimas. XVII a. – XVIII a. pirmosios pusės baudžiavinio ūkio smukimui būdingi „karai (1600–1629, 1654–1667, 1700–1721), epidemijos, ypač didysis 1709–1711 m. maras, demografinės krizės, prekybos su Vakarų Europa sutrikimai, krašto nuniokojimas, silpna pramonė, silpni agrarinio pobūdžio miestai, palivarkų žemių ploto mažinimas, grįžimas prie piniginės rentos (nuo XVII a. pirmosios pusės), monetos nuvertinimas, infliacija“⁴⁹. Nors visoje Europoje tuo metu ekonominė padėtis buvo prasta, Lietuvoje ji buvo dar blogesnė. Ekonomikos vystymąsi stabdė ne tik baudžiavinis išnaudojimas, karai bei maras, bet ir didikų tarpusavio ginkluotos kovos. Žvelgiant į mūsų valstybę tuo laikotarpiu aiškiai matyti visuomenės, ekonomikos ir kitų gyvenimo sferų sustabarėjimas, nesivystymas.

Iki XVIII a. vidurio buvo įkurta nemažai Žemaitijos miestelių, tačiau ne visi turėjo galimybę gauti turgaus bei prekymečių privilegijas, kurios buvo itin svarbios ekonomikos atžvilgiu. Tuo metu pirmą kartą buvo paminėti Ylakiai (1732–1747 m.), tačiau miestelis negavo jokių privilegijų. Tuo laikotarpiu, po visų negandų, kurios nualino kraštą, buvo labai svarbu atkurti ūkį ir stabilizuoti ekonominę padėtį šalyje. Plito prekinis ūkis. Todėl Lietuvos miestai ar miesteliai gaudavo Magdeburgo teises ar savivaldą, o kai kurie – privilegijas, susijusias su prekyba. Kai kurie miesteliai gaudavo tik savaitinio turgaus teisę. Maži miesteliai liko agrariniai ir neturėjo teisės prekiauti. Be to, „maži magdeburginiai miestai ir savivaldos teisių neturintys miesteliai priklausė nuo žemvaldžio, kurio žemėje jie buvo“⁵⁰. Iš to galima spręsti, jog Ylakiai neturėjo didelės reikšmės prekybai, tuo atveju ir

⁴⁹ Jučas M., Lukšaitė I., Merkys V., *Lietuvos istorija: nuo seniausių laikų iki 1917 metų*, Vilnius: „Mokslas“, 1988, p. 72.

⁵⁰ Ten pat, p. 73.

ekonomikai, todėl ir negavo privilegijų, suteikiančių galimybę turėti turgų bei prekymečius. Be to, Ylakiai priklausė Sapiegoms, taigi negalėjo gauti jokių privilegijų ir liko agrarinio tipo miesteliu. Tuo tarpu kiti miesteliai, esantys netoli Ylakių, gavo tokias, su prekymečiais ir turgumi susijusias, privilegijas (pavyzdžiui, Žemalė, Ukrainai ir t.t.).

„XVIII a. II pusėje prasidėjęs valstybės ekonominis bei politinis pakilimas, kurį lėmė Vakarų Europos ekonominis sustiprėjimas“⁵¹, davė įtakos miestų bei miestelių augimui. Šis laikotarpis pasižymi baudžios irimu bei kapitalizmo geneze. Šiam laikotarpiui būdingas „naujų palivarkų kūrimas išplėstinei prekienei gamybai, pirmieji bandymai reformuoti baudžiavinį ūkį, valstiečių kovos su feodalinio išnaudojimu sustiprėjimas, samdomojo darbo plitimas valstiečių ūkiuose, jų ryšių su rinka plėtimas, žemės ūkio produktų kainų didėjimas, kapitalo kaupimas, išaugusių miestų savivaldos varžymas“⁵² ir pan. Dėl tokio ekonomikos pakilimo vis daugiau miestelių gaudavo turgaus bei prekymečių privilegijas. Tokias privilegijas vėl gi gavo nemažai miestelių, buvusių netoli Ylakių (pavyzdžiui, Pikeliai). Bet iki pat Lenkijos – Lietuvos valstybės žlugimo Ylakiai negavo turgaus ir prekymečių privilegijos (taip pat kaip ir netoli buvę Leckavos, Tirkšlių, Kivylių, Šačių miesteliai). Taigi, matyti, kad jų reikšmė valstybės ekonomikos ar ūkio mastu nepakito nuo XVIII a. pradžios iki amžiaus pabaigos. Ylakiai liko agrariniu miesteliu savo žemvaldžio rankose.

Kai ėmė irti baudžiavinė sistema, prasidėjo socialinės–ekonominės reformos, pakeitusios žmonių tuo metu jau įprastiniu virtusį gyvenimą. Šiuo laikotarpiu vis labiau plėtojosi prekinis ūkis, kuris darė įtakos ir baudžios irimui. Prekinis ūkis keitė ir valstiečių ūkį, nes jie, kaip ir dvarininkai, siekė kuo geriau valdyti savo ūkius, iš kurių buvo galima vis daugiau uždirbti. Čia svarbu paminėti ir tai, kad dvarininkai ėmė verstis ne tik ūkio gamyba, bet ir kitokiais verslais, kuriems buvo reikalingas laisvai samdomų darbininkų darbas. Taigi iš baudžios išsivadavę valstiečiai galėjo tapti laisvai samdomais darbininkais, o nuo to jau priklausė tai, kokio turtingumo lygio jie bus.

Kalbant apie tai, jog XVIII a. pirmoje pusėje Ylakiai iš kaimo tapo miesteliu, svarbu paminėti, jog ne tik valstiečiai, bet ir miestelėnai neturėjo ypatingų teisių ar laisvių. Taigi galima spręsti, jog pasikeitė tik Ylakių, kaip gyvenvietės statusas, bet ne žmonių, gyvenančių Ylakiuose, padėtis.

⁵¹ Meilus E., *Žemaitijos kunigaikštystės miesteliai XVII a. II pusėje – XVIII a.: Raida, gyventojai, amatai, prekyba*, Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 1991, p. 32.

⁵² Jučas M., Lukšaitė I., Merkys V., *Lietuvos istorija: nuo seniausių laikų iki 1917 metų*, Vilnius: „Mokslas“, 1988, p. 72.

Miestelėnų padėtis keitėsi tik amžiaus pabaigoje, kai perversmai vyko visoje valstybėje. XVIII a. pabaigoje buvo priimtas įstatymas, kuris suteikė miestuose gyvenantiems žmonėms žemės nuosavybę, asmens laisvę. Taigi galima teigti, jog iki XVIII a. pabaigos žemvaldžiai turėjo visas galimybes pasipelninti ne tik iš valstiečių, bet ir iš miestelėnų. O ką jau bekalbėti apie mažuosius miestelius, kurių gyventojai su žemvaldžiu buvo surišti dar stipresniais saitais.

Tyrinėjant Ylakių, kaip Skuodo bažnyčios filijos, istoriją pravartu būtų bent trumpai apžvelgti ir Skuodo, kaip miesto, statusą XVIII a. Pažymėtina, kad iš visų magdeburginių miestų tik 5 buvo įkurti didikų žemėse – Radvilų (Biržai ir Kėdainiai), Chodkevičių (Skuodas ir Kretinga), ir vyskupų Tiškevičių (Varniai)⁵³. Jau pirmasis Skuodo savininkas, Žemaitijos seniūnas Jonas Chodkevičius, Skuodui 1572 m. gegužės 17 d. suteikė Kulmo teises ir jį pavadino Johanesbergu (Jono pilimi)⁵⁴. Tačiau naujas pavadinimas neprigijo, todėl miestelis kartais dar vadintas dviem vardais. O kaip matyti dabar, ilgainiui išliko tik vienas – Skuodo – pavadinimas. 1645 m. vasario 18 d. Lietuvos rūmų maršalo Kazimiero Leono Sapiegos rūpesčiu valdovas Vladislovas Vaza suteikė Skuodui Magdeburgo teises⁵⁵. Taigi iš to jau galima spręsti, jog miestas buvo pakankamai didelis, kad jam būtų suteikiamos privilegijos. Toliau verta paanalizuoti, kaip šios miesto privilegijos įtakėjo žmonių, gyvenusių Skuode, gyvenimus.

Magdeburgo teisės buvo juridinis miestiečių laimėjimas, dėjęs pagrindus jų savivaldai; jos davė miestui įvairių privilegijų, atleisdavo nuo daugelio prievolių⁵⁶. Magdeburgo teisės išskyrė miestiečius kaip luomą. Tačiau ir miestiečių teisės tam tikromis aplinkybėmis buvo suvaržytos. Feodalizmo epochoje žemės savininkai galėjo būti valstybė, Bažnyčia ir bajorų luomo žmonės⁵⁷. Tam tikros žemės buvo skiriamos ir miestams (sklypai ir daržai būdavo miesto teritorijoje, o pievos, ganyklos ir ariama žemė – už miesto). Svarbiausia, jog miestiečiai turėjo teisę šią žemę pirkti, parduoti ir paveldėti. Tačiau miestiečiai nebuvo tų žemių savininkai, jie buvo tik tos žemės valdytojai, kurie turėjo mokėti dvarui rentą už tą žemę, kuria jie naudojasi. Taip pat, kalbant apie tokį žemės tipą, svarbu paminėti, jog miestiečiai neturėjo teisės perleisti savo valdomos žemės ne miesto gyventojui. Nors miestiečiai ir

⁵³ Kryževičius V., *Lietuvos privileijuotieji miestai: XVII a. antroji pusė – XVIII a.*, Vilnius: „Mokslas“, 1981, p. 84.

⁵⁴ Skuodas, <http://www.skouds.lt/?lt=1312285371>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 14].

⁵⁵ Ten pat.

⁵⁶ Kryževičius V., *Lietuvos privileijuotieji miestai: XVII a. antroji pusė – XVIII a.*, Vilnius: „Mokslas“, 1981, p. 3.

⁵⁷ Ten pat, p. 43.

būdavo gavę žemę magdeburgine teise, vis tiek pasitaikydavo, jog feodalias atimdavo ją iš miestiečių, kaip savo nuosavybę. Bet miestiečiai galėjo dėl to bylinėtis, ginti žemės priklausomumą miestui, ko, pavyzdžiui, valstiečiai daryti negalėjo⁵⁸.

Kadangi Ylakai buvo tik kaimas (vėliau tapęs miesteliu), čia nebuvo jokių magdeburginių privilegijų, kurios suteiktų žmonėms teisę į žemę. 1688 m. Skuodo inventoriuje pasakyta: „Niekas, tame valsčiuje gyvenantis, negali pono žemės parduoti, nebent su visu namu. Priešingu atveju bus baudžiamas tokia suma, kokią gavo už tą žemę, ir grąžins pinigus tam, kam pardavė“⁵⁹. Galima manyti, kad tokios tradicijos išliko ir XVIII a. Nusigyvenęs valstietis privalėdavo grąžinti žemę dvarui. Tokiu atveju ši žemė būdavo perduodama kitam valstiečiui, kuris galėdavo ją dirbti. Be to, buvo draudžiama dirbti žemę kito vardu. Nebuvo galima pardavinėti pastatus atskirai nuo žemės. Taigi akivaizdu, jog valstiečiai buvo priklausomi nuo dvaro ir savo žemės, kaip nuosavybės, neturėjo. Taip buvo „tvarkytasi Skuodo dvare, kuriame nebuvo palivarkų (lažo)“⁶⁰.

Kalbant apie žemės rentą ir mokesčius, pirmiausia reiktų paminėti, jog tuo metu „Skuodo miestui buvo skirta 39 valakai žemės, kuri sudarė 9,3 proc. visos dvaro ariamos žemės“⁶¹. Taigi galima teigti, jog likusi dvaro ariama žemė (90,7 proc.) priklausė valsčiui, t.y. ji buvo dirbama valstiečių. Tačiau pusė dvaro pajamų buvo gaunama iš miesto smuklių, bravorų, malūnų ir prekybos nuomos, t.y. ne iš gamybos, o iš išnuomotų teisių ir privilegijų⁶². Tai matyti ir iš V. Kryževičiaus pateiktos lentelės (žr. 1 priedą), kurią autorius sudarė remdamasis CVIA, f. 1292, ap. 1, b. 90 šaltiniu. Taigi galima manyti, jog kitą pusę dvaro pajamų sudarė valsčiaus gaunama piniginė renta. Nors Skuodo dvare ir nebuvo lažo, tačiau valsčiuje, o t.y. ir Ylakiuose, gyvenantys valstiečiai turėjo uždirbti ne tik sau, bet ir žemvaldžiui.

1775 m. LDK magdeburginiai miestai (tarp kurių buvo ir Skuodas) buvo suskirstyti į tris klases: „I klasei priskirtas Vilnius ir Kaunas, II – Raseiniai ir Kėdainiai, o III – visi kiti magdeburginiai miestai“⁶³. Tad galima teigti, jog Skuodas nuo to laiko priklausė III-jai magdeburginių miestų klasei.

⁵⁸ Kryževičius V., *Lietuvos privileijuotieji miestai: XVII a. antroji pusė – XVIII a.*, Vilnius: „Mokslas“, 1981, p. 43.

⁵⁹ Ten pat, p. 48.

⁶⁰ Ten pat, p. 48.

⁶¹ Ten pat, p. 77.

⁶² Ten pat, p. 77.

⁶³ Ten pat, p. 87.

Tačiau jau „1776 m. seimas iš visų mažesniųjų Lietuvos miestų atėmė savivaldybes“⁶⁴. Taip miestiečiai neteko savo privilegijų ir pasidarė tokie pat beteisiai kaip ir valstiečiai. Tiek miestiečiai, tiek valstiečiai vienodai priklausė ponui. Jei jie priklausydavo karališkojo dvaro, tai jų teisėju ir valdovu būdavo seniūnas, o jei priklausydavo privatinio dvaro, tai jų teisėju ir valdovu būdavo jo savininkas (savivaldybės, arba vadinamosios magdeburginės, teisės buvo paliktos tikrai Vilniui, Trakams, Kaunui, Lydai, Naugardukui, Volkoviskui, Pinskui, Minskui, Mozyriui, Brastai ir Gardinui)⁶⁵. Kadangi Skuodo miestas nebuvo karališkojo dvaro, tai jis priklausė privačiam savininkui, t.y. Sapiegoms. Tokiu atveju tiek miestiečiai, tiek šios giminės žemių valstiečiai vienodai priklausė nuo pono valios. Ir miesto, ir kaimo gyventojų padėtis tapo priklausoma nuo žemės savininko XVIII a. pabaigoje.

⁶⁴ Šapoka A., *Lietuvos istorija*, Vilnius: „Mokslas“, 1989, p. 422.

⁶⁵ Ten pat, p. 422.

3. Filijos Ylakiuose bendruomenė

3.1. Demografiniai pokyčiai

1700 m. prasidėjo Šiaurės karas. Lietuvoje buvo sudėtinga padėtis, ji tapo saksų kariuomenės veiksmų baze, į kraštą įžengė Augusto II sąjungininkai rusai, prie Lietuvos sienų stovėjo švedai, Sapiegos kovėsi su Valkininkų konfederatais, Lietuvos unijos partnerė Lenkija vengė karo⁶⁶. Sapiegos prašė Karolio XII apsaugoti jų dvarus, todėl 1701 m. švedai užėmė Lietuvos vakarinę dalį. Kaip jau buvo minėta pirmojoje darbo dalyje, prieš Sapiegas buvo sukilusios nemenkos pajėgos, kurios siekė sutriuškinti šios giminės galybę. Po to, kai švedai įžengė į Lietuvą, partizaninis karas prieš švedus ir Sapiegas buvo dar labiau išplėstas. Apskritai visa valstybė buvo siaubiama, plėšiami kaimai ir miestai. Taip nukentėjo paprasti valstybės gyventojai. Nuskurdo ir miestiečiai, ir valstiečiai.

Padėtis blogėjo, nes tarp pačių lietuvių didikų vyravo įtampa, nesutarimai, jie kovojo tarpusavyje. 1704–1708 m. kovota permainingai, Respublika skilo, grupuočių tikslai buvo migloti, Švedija ir Rusija jomis manipuliavo⁶⁷. Nebuvo aiškių tikslų, todėl didžiosios valstybės galėjo laisvai manipuluoti Lietuvos didikais. Pagrindinės karo dalyvės (Švedija ir Rusija) naudojos Lietuvos didikų intrigomis ir jų tarpusavio kovas naudojo savo tikslams. Galiausiai karo pabaiga buvo nulemta, kai „Karolis XII išžygiavo į Maskvą ir 1709 m. rugpjūčio 21 d. prie Poltavos buvo Petro I sumuštas“⁶⁸. Tuo metu nurimo ir Lietuvos valstybė, kuri buvo nualinta dešimtmečių karų. Žmonės buvo išsvarginti plėšimų ir miestų bei kaimų siaubimų.

Be viso to vargo, kurį atnešė nesibaigiantis karas ir Lietuvos didikų tarpusavio kovos, Lietuvos padėtį sunkino 1708–1711 m. siautėjas badas ir maras, nusinešęs didelį skaičių aukų. Viską dar labiau sunkino sausros, kurios lėmė žemės nederlingumą, užkrečiamos ligos, kurios apnikdavo gyvulius, ir skėriai, kurie buvo „daug didesni ir bjauresni, negu 1690 m. kad buvo, o kas svarbiausia, visur, ypač Volynėje, Baltarusijoje, Lietuvoje, kur jie užskrido ir nusileido, nieko ten nebepaliko, ne tik grūdus bei

⁶⁶ Kiaupa Z., *Lietuvos valstybės istorija*, Baltos lankos, 2004, p. 124.

⁶⁷ Ten pat, p. 125.

⁶⁸ Ten pat, p. 125.

varpas, bet ir šiaudus suėdė“⁶⁹. To laikmečio gyvenimo sąlygos buvo nepakeliamos žmonėms. Ne tik plito ligos, bet trūko maisto, žmonės negalėjo išgyventi. Kristupas Zaviša savo atsiminimuose teigia, kad „kilo toksai badas, jog dvaruose pilna buvo lavonų vilkų maitai. Žmonės valgė lavonus, kates, šunis“⁷⁰. Kasdiena mirdavo dešimtys, šimtai žmonių. Nuo šio siaubo nebuvo apsaugotas nė vienas.

Kalbant apie darbe tyrinėjamus Ylaktius taip pat matomi demografiniai pokyčiai per visą XVIII a. Nagrinėjant demografinius pokyčius, didžiausias dėmesys sutelkiamas į šimtmečio pradžią, kuomet akcentuojamas didelis mirtingumas. Tačiau tiriant Ylaktių gyventojų skaičiaus kitimą čia susiduriama su šaltinių stoka. XVIII a. pirmojoje pusėje nėra rašomos mirimo metrikų knygos, todėl apie mirusių žmonių skaičių galima tik spėlioti. Vis dėlto bendrą vaizdą galima susidaryti išnagrinėjus Ylaktių RKB gimimo metrikų knygas. Juk badas bei maras taip pat įtakojo ne tik mirtingumą, bet ir vaikų gimstamumą.

Kalbant apie XVIII a. pradžią, dar iki bado, matyti didesnis gimstamumas negu kad buvo po bado ir maro metų. Remiantis gimimo metrikų knygų gimusių vaikų sąrašais, galima atlikti tam tikrus skaičiavimus, pagal kuriuos bus aiškiai matyti gimstančiųjų skaičius. Pavyzdžiui, 1700–1707 m. Ylaktių gimimo metrikų knygose buvo užfiksuota daugiau nei tūkstantis gimusių vaikų (žr. 2 priedą), tuo tarpu 1712–1719 m. gimusių vaikų skaičius nesiekia 800 (žr. 3 priedą). Galima daryti išvadą, jog po bado ir maro metų vaikų gimstamumas sumažėjo 0,4 karto (lyginimui apskaičiuojami aštuoni metai prieš ir po bado bei maro). Toliau apskaičiuoti gimusių vaikų skaičiaus pokyčių tendencijas neįmanoma, todėl, kad antroji gimimų metrikų knyga nustota rašyti dar 1721 m. O sekančios gimimų metrikų knygos rašytos jau antroje XVIII a. pusėje.

Paties bado ir maro laikotarpiu (1708–1711 m.) gimimo metrikų knygose užfiksuota daugiau nei 400 gimusių vaikų (žr. 2 priedą). Kadangi šis laikotarpis truko keturis metus, galima pažiūrėti, kiek prieš šį laikotarpį per keturis metus gimė vaikų ir po jo. Taigi 1704–1707 m. gimusių vaikų buvo šiek tiek daugiau nei 550, o jau 1712–1715 m. jų ženkliai sumažėja ir gimusių vaikų skaičius nesiekia nė 400. Akivaizdžiai matyti, kaip mažėja gimstamumas ne tik sunkmečio laikotarpiu (1708–1711 m.), bet ir po jo.

⁶⁹ Jurginis J., *Lietuvos valstiečių istorija*, Vilnius: „Mokslas“, 1978, p. 127.

⁷⁰ Ten pat, p. 127.

Apžvelgiant XVIII a. pradžios gimstamumą Ylakiuose šiek tiek didesniu mastu galima lyginti abi tuo laikotarpiu rašytas gimimo metrikų knygas: 1699–1711 m. ir 1712–1721 m. Kalbant apie pirmąją gimimo metrikų knygą, kurios skaičiavimus atlikau nuo 1700 m. iki 1711 m., matyti, kad tuo laikotarpiu apie 1 500 vaikų (tikslaus skaičiaus neįmanoma nustatyti, nes ši gimimo metrikų knyga nėra gerai išsilaikiusi ir paskutiniųjų metų duomenys paprasčiausiai nėra išlikę) (žr. 2 priedą). Nagrinėjant to laikmečio antrąją gimimo metrikų knygą (1712–1721 m.), akivaizdžiai matyti, jog tada vaikučių gimė daug mažiau. To laikotarpio gimusių vaikų skaičius nesiekia nė tūkstančio. Fiksuojama kiek daugiau nei 900 gimimų. Taigi galima drąsiai teigti, jog badas bei maras Ylakiuose padarė didelę įtaką gimstamumui – jis stipriai sumažėjo.

Nuo bado, maro ir kitų negandų tuomet išmirė daugiau kaip trečdalis Lietuvos gyventojų, o Žemaitija neteko beveik pusės gyventojų⁷¹. Kaip pavyzdį galima paminėti Juozo Jurginio pateiktus duomenis, apie kaimų mažėjimą: Skuodo valsčiuje Gedrimų kaime 1708 m. buvo 52 kiemai, o 1717 m. bebuvo likę tik 16 kiemų; Gerdenės kaime buvo 31 kiemas, o vėliau liko tik 14 kiemų; žvelgiant arčiau Ylakių, Pašilės kaime 1708 m. buvo 36 kiemai, o 1717 m. bebuvo likę tik 8. Čia taip pat galima paminėti, jog gyventojų skaičius keitėsi ne tik kaimuose, bet ir miestuose. Remiantis V. Kryževičiaus pateiktais duomenimis, matyti gyventojų kaita Skuode (žr. apačioje pateiktą lentelę).

Skuodas	
Metai	Kiemai
1623	172
1708	70
1775	176

Aiškiai matyti, jog XVIII a. pradžioje kiemų skaičius Skuodo mieste buvo stipriai sumažėjęs. Ši gyventojų mažėjimą, galima spėti, lėmė Šiaurės karas. Nes badas prasidėjo tik 1708 m. Gyventojų prieaugis išryškėja tik XVIII a. antroje pusėje. Kuomet „be natūralaus gyventojų prieaugio, miesto gyventojų skaičių didino ateiviai iš kaimų – laisvieji žmonės ir bėgliai“⁷². Per badmetį labai daug valstiečių bėgo nuo savo ponų ieškodami geresnių gyvenimo sąlygų. Tuo metu jie, tapę laisvi, galėjo prieglobsčio prašyti ne tik pas kitą poną, bet ir keltis į miestą. Vienu ar kitu atveju tai buvo

⁷¹ Jurginis J., *Lietuvos valstiečių istorija*, Vilnius: „Mokslas“, 1978, p. 127.

⁷² Kryževičius V., *Lietuvos privileijuotieji miestai: XVII a. antroji pusė – XVIII a.*, Vilnius: „Mokslas“, 1981, p. 24.

pateisinama, nes po XVIII a. pradžioje praūžusių negandų likę gyvi žmonės sunkiai galėjo išsilaikyti savo ūkiuose. Ariamoji žemė daugelyje vietų virto dirvonais⁷³. Žemės apaugo krūmais ir žolėmis. Buvo sunku iš naujo prikelti ūkį. Taigi valstiečiai tiesiog traukėsi iš savo ūkių, kad galėtų išgyventi: persikelti ir dirbti kitur, kur gyvenimui yra pakankamai normalios sąlygos.

XVIII a. viduryje Lietuva jau iš esmės atsigavo po XVII a. vidurio ir XVIII a. pradžios suirucių, atkūrė ūkį ir demografinį potencialą⁷⁴. Ūkio struktūra buvo agrarinė, pramonės buvo tik užuomazgos. Kaimas tuo metu buvo jau ne tik atsigavęs ūkiškai bei demografiškai, bet pasiekė XVII a. pirmosios pusės lygį. Labiausiai ūkis pažengė tų regionų, kur nuosekliai buvo laikomasi piniginės rentos ir geriausiai išnaudojama geografinė padėtis⁷⁵. Prie tokių regionų priskiriama ir Žemaitija.

Demografinis atsigavimas akivaizdžiai matyti ir iš Ylakių gimimo metrikų knygų, rašytų XVIII a. antroje pusėje (1777–1784 m. ir 1784–1794 m.). Jeigu amžiaus pradžioje, remiantis pirmąja ir antrąja nagrinėtomis gimimo metrikų knygomis, per aštuonis metus gimė kiek daugiau nei tūkstantis vaikų prieš badą bei marą, o po jo beveik tik 800, tai šimtmečio antrojoje pusėje per aštuonis metus buvo užfiksuota daugiau nei 1 400 gimusių vaikų (žr. 4 priedą). Lyginant šį gimusių vaikų skaičių su skaičiumi vaikų, kurie gimė per aštuonis metus po bado ir maro, matyti akivaizdus demografinis pokytis. Galima teigti, jog 1777–1784 m. gimusių vaikų buvo beveik dvigubai daugiau nei 1712–1719 m.

Išnagrinėjus ketvirtąją XVIII a. gimimo metrikų knygą (1784–1794 m.) matyti dar didesnis gyventojų prieaugis Ylakiuose. Tais metais užfiksuota daugiau nei 1 600 gimusių vaikų (žr. 5 priedą). Taigi galima teigti, jog gyventojų skaičius antrojoje šimtmečio pusėje vis augo. Lyginant šį paskutinių nagrinėtų metų vaikų gimstamumą su tuo, kuris buvo iškart po bado ir maro, galima teigti, jog truputį daugiau nei per pusę šimtmečio gyventojų prieaugis išaugo dvigubai. Vaikų gimstamumas padidėjo ne tik lyginant su laikotarpiu po bado bei maro, bet gimusių vaikų skaičius padidėjo ir lyginant su amžiaus pradžios (dar prieš badą ir marą) vaikų gimstamumu.

⁷³ Jurginis J., *Lietuvos valstiečių istorija*, Vilnius: „Mokslas“, 1978, p. 129.

⁷⁴ Kiaupa Z., *Lietuvos valstybės istorija*, Baltos lankos, 2004, p. 108.

⁷⁵ Ten pat, p. 108.

3.2. Vaiko gimimas ir krikštynos

Nuo senų laikų kaimo bendruomenės žmonės buvo labai artimi ir visas šventės švęsavo kartu. Didelę reikšmę visam kaimui turėdavo atskiros šeimos gyvenimo įvykiai. Kaimo bendruomenės kartu švęsavo krikštynas, vestuves ir pan. Tai buvo įprasta, nes buvo laikomasi tradicijų. Tačiau pradedant kalbėti detaliau apie šeimos šventes, o tiksliau, apie krikštynas, pirmiausia reikėtų aptarti tuometinį požiūrį į vaiko gimdymą.

Tuo metu Žemaitijoje moterys gimdydavo vienos. Apie gydytoją nebuvo nė kalbos, taip pat nebūdavo ir pribuvėjų. Gimdančiajai padėdavo nebent patyrusi senyva kaimo moteriškė. Taip buvo įprasta. Be to, „nėščia moteris dirbo visokius darbus iki pat paskutinės valandos“⁷⁶. Akivaizdu, jog nėščiosios nebuvo per daug išskiriamos, ir joms nebuvo daroma nuolaidų, t.y. dirbti, rūpintis buitimi jos turėdavo kol pajėgdavo. Tik prieš pat gimdymą buvo galima pasikviesti kaimo patyrusią moteriškę, kuri padėdavo moteriai gimdymo metu. Sunkiom minutėm užėjus, duoda gimdančiai karšto spirito (pečiūrėje laikomo), su medum ir su žolelėm suvirinto⁷⁷. Taigi, matyti, jog ir tais laikais jau būdavo nuskausminančios priemonės, kurios padėdavo gimdyvei išverti skausmus. Pats gimdymas nebuvo sureikšminamas kaip, pavyzdžiui, šiais laikais. Tai būdavo įprastas reiškinys ne tik šeimoje, bet ir visoje kaimo bendruomenėje.

Visiškai kitoks požiūris kaimo bendruomenėje buvo į moterį, kuri gimdydavo nesantuokinį vaiką. Gimdančiajai nesantuokinį vaiką sunku būdavo prisikviesti priėmėją (bobutę): ji neidavo bijodama, kad iš jos žmonės pasijuoks⁷⁸. Negana to, jog moteriai ir pačiai būdavo sunku, jos buvo šalinamosi. Tokios moters šalindavosi kaimynai, ji buvo vadinama pavainikio motina. Merginos, pagimdžiusios nesantuokinį vaiką, buvo griežtai smerkiamos. Jos būdavo kaltinamos moralės ir senųjų dorovės normų pažeidimu. Tokiu atveju būdavo sunku net rasti kūmus gimusiam vaikeliui. Tokioje bėdoje dažniausiai padėdavo humaniškesni žmonės: sutikdavo nesantuokiniam vaikui pabūti kūmais ir

⁷⁶ Končius I., *Žemaičio šnekos*, Vilnius, 1996, p. 116.

⁷⁷ Ten pat, p. 116.

⁷⁸ Dundulienė P., *Senieji lietuvių šeimos papročiai*, Vilnius, 2005, p. 90.

jauni, ir vyresni, nors žinodavo, kad iš jų žmonės gali pasišaipyti⁷⁹. Tačiau, kad ir kaip bebūtų, nesantuokiniai vaikučiai taip pat būdavo pakrikštijami. Ylakių gimimo metrikų knygose neteisėtai gimusių vaikų užfiksuotas ne vienas (tokių vaikučių pasitaikydavo ne kiekvienais metais, bet kartais per metus jų pasitaikydavo daugiau nei vienas). Gimimo metrikų knygose įrašant krikšto dieną prie nesantuokinių vaikų vardų padedamas kryželis ir prirašomas žodis *illegitimi* [lot. *illegitimus*, -a, -um – neteisėtas]. Tokiuose įrašuose užrašomas tik motinos vardas ir kūmai. Aiškiai suprantama, kad tėvo vardo čia nerasime. Taigi galima teigti, kad nors kaimo bendruomenė ir smerkdavo moterį, pagimdžiusią nesantuokinį vaiką, tokie vaikai vis tiek būdavo krikštijami ir bažnyčia nebuvo nusistačiusi prieš tokių vaikų krikštijimą.

Krikštytos buvo svarbus reiškinys, „nes tikėta, kad nekrikštytam vaikui gresia visokie pavojai, ypač iš tariamųjų antgamtinių būtybių (laumių, raganų, blogų akių ir kt.)“⁸⁰. Taip pat buvo stengiamasi kuo greičiau pakrikštyti silpnus kūdikius. Todėl, kad „mirusio nekrikštyto kūdikio kunigai neleisdavo laidoti kapinėse“⁸¹. Tokie vaikučiai būdavo laidojami už kapinių tvoros, vadinamose savižudžių kapinėse. Tai būdavo didelė gėda tėvams. Už tai, buvo sakoma, jog tėvai kentės pragare ar skaistykloje. Taip pat nekrikštytą vaiką buvo draudžiama vadinti koku nors vardu. Tai buvo traktuojama kaip nuodėmė. Gali būti, kad ir dėl tokių priežasčių buvo leidžiama krikštyti ir nesantuokinius vaikus.

Kalbant apie vaikučių, kurie gimdavo šeimose (kur tėvai būdavo susituokę), krikštynas, svarbu pasakyti, jog į kūmus kviesdavo naujagimio tėvas. Dažniausia į kūmus buvo kviečiami artimi žmonės: giminės ar kaimynai. Buvo paisoma, kad žmonės būtų dori, sąžiningi, geri, teisingi, nes buvo tikima, kad vaikai seka krikštatėvių pėdomis⁸². Būti kūmu buvo didelė garbė. Jau vien tai, kad į kūmus kviesdavo tik gerus žmones, teikė garbės. Tampant kūmais vaikui tarsi buvo sueinama į giminystę.

Į krikštynas buvo kviečiami giminės, geri kaimynai. Buvo stengiamasi krikštynas atšvęsti linksmai, nes tai, pagal lietuvių papročius, lemdavo vaiko ateitį. Išvežus į bažnyčią kūdikį krikštyti, namie, laukiant kūmų, buvo ruošiamos vaišės: dešros, skilandžiai, o pribuvėja virdavo sūrį su pipirais

⁷⁹ Dundulienė P., *Senieji lietuvių šeimos papročiai*, Vilnius, 2005, 91.

⁸⁰ Ten pat, p. 93.

⁸¹ Ten pat, p. 93.

⁸² Ten pat, p. 93.

grikių košę, kuria turėjo pavaišinti pasitiktus kūmus⁸³. Savaime suprantama, jog skirtinguose regionuose vaišės buvo skirtingos. Kalbant apie Žemaitiją, reikia paminėti, kad „pirmiausia pietumis vaišindavo tėvai, o vakariene – kūmai“⁸⁴. Laikui bėgant vienos tradicijos pakeitė kitas. Išliko tik esminis dalykas, kad tokia šeimos šventė buvo ir visos kaimo bendruomenės šventė. Įsigalėjus krikštynų papročiams, kaimas jas švėsdavo dvi dienas⁸⁵. Pirmiausia šeimnininkai vaišindavo kaimynus bei gimines, o kitą dieną būdavo rengiamos suneštinės vaišės. Taip pat buvo populiarius paprotys krikštynų metu kūdikį perduoti iš rankų į rankas. Kiekvienas paėmęs kūdikį jam linkėdavo, kad būtų turtingas, protingas, doras ir t.t. Tai prosenovinis paprotys, pagal kurį kūdikis priimamas į bendruomenę⁸⁶. Vėliau šis paprotys nyko, bet išliko lankymo paprotys: gimusį kūdikį ir jo motiną visos kaimo moterys eidavo lankyti būriu, atsinešdavo kiaušinieneš. Taip pat svarbu tai, jog krikštynų šventėje dalyvaudavo tik vedusieji. Visi pasilinksminimai buvo kupini magijos, erotikos, komizmo, mat tikėta, kad magija padės kūdikiui sėkmingai gyventi, erotinio turinio dainos bei panašūs žaidimai toliau teiks tėvams vaisingumą, o komiškų scenų sukeltas juokas nukreips nuo kūdikio ir gimdyvės ligas, mirtį⁸⁷. Šitokių įvairių ir įdomių papročių kaimo bendruomenėse buvo daug. Kaip matyti, krikštynos ilgai išliko labiau apeiginė, namų šventė. Vaiko krikštijimas bažnyčioje buvo tarsi tik „prieskonis“ šeimos šventei.

Pagal anų laikų papročius, vaikas būdavo krikštijamas iškart po gimimo kitą dieną. Galima spėti, jog todėl gimimo metrikų knygose buvo užrašoma tik krikšto dienos data, o ne gimimo. Kūmai krikštynose atliko svarbų vaidmenį, todėl, kad užrašant gimusį vaikutį į bažnyčios metrikas, „klapčiukui“ duomenis (t.y. vaiko vardas, pavardė, kas tėvai, kas kūmai) susakydavo kūmas. Neaišku, ar taip buvo visur, bet Žemaitijoje, ypač, kai kūmai jau patyrę ir senesni, šituo reikalu pasirūpindavo į krikšto tėvus imamas vyros. Vienas įdomesnių atvejų, kai jau gerokai išgėręs kūmas „klapčiukui“ suvardija pakeistus vaikelio duomenis, t.y. norėdamas pasipuikuoti ir tėvams „gera“ padaryti, kūmas užrašo ne valstietišką lietuvišką pavardę, o ją „pagražina“ (pavyzdžiui, „vietoje Lapė – Lapinskis, Lapinskevičė, vietoje Mielynausis – Malinauskis, vietoje Subnius – Dupkevičė“⁸⁸ ir pan.). Taip pat

⁸³ Dundulienė P., *Senieji lietuvių šeimos papročiai*, Vilnius, 2005, p. 96.

⁸⁴ Ten pat, p. 98.

⁸⁵ Čepienė I., *Lietuvių etninės kultūros istorija*, Kaunas: „Šviesa“, 1995, p. 92.

⁸⁶ Dundulienė P., *Senieji lietuvių šeimos papročiai*, Vilnius, 2005, p. 99.

⁸⁷ Ten pat, p. 100.

⁸⁸ Končius I., *Žemaičio šnekos*, Vilnius, 1996, p. 117.

kūmas kartais „pagražina“ ir kaimo vardą „vietoje Užpirdžiai – Giedorių sodą, Galatilčiai – Golotilce“⁸⁹. Taigi galima manyti, jog ne visi bažnyčių metrikose esantys duomenys apie krikštijamą vaikelį yra teisingi.

Kalbant bendrai apie gimusių vaikučių ir jų krikštytųjų skaičių XVIII a. Ylakiuose, reikėtų aptarti, kada (turint omenyje metų laiką, mėnesius) gimstamumas buvo didžiausias. Kadangi apie demografinius pokyčius buvo kalbėta prieš tai buvusioje darbo dalyje, dabar detaliau išanalizuosiu, kokių metų laiku, kokiais mėnesiais dažniausiai gimdavo vaikai, taip pat būdavo krikštijami. Taip pat galima daryti įvairias prielaidas, kodėl būtent vienu ar kitu laiku gimstamumas Ylakiuose buvo didesnis ar mažesnis.

Pirmiausia reikėtų aptarti 1699–1711 m. Ylakių gimimo metrikų knygoje užfiksuotus vaikų krikšto dienas. Pradedant skaičiuoti nuo XVIII a. pradžios, t.y. nuo 1700 m., iki 1711 m. Ylakiuose buvo pakrikštyti beveik 1 500 naujagimių (žr. 2 priedą). Kaip pastebėta per visus šiuos metus daugiausia vaikų buvo pakrikštyta kovo, balandžio ir gegužės mėnesiais (pakrikštytųjų vaikų skaičius skiriasi nežymiai), o mažiausiai – lapkričio, gruodžio ir sausio mėnesiais. Taigi daugiausia pakrikštytųjų vaikų tais metais buvo balandžio mėnesį – daugiau nei 150. O mažiausiai pakrikštytųjų vaikų tų metų gimimo metrikų knygose užfiksuota gruodžio mėnesį – beveik 90. Visais kitais metų mėnesiais pakrikštytųjų vaikų skaičius vyrauja tarp didžiausio ir mažiausio.

Kadangi XVIII a. pradžioje siautėjo badas ir maras, konkrečiau išanalizuosiu ir 1708–1711 m. pakrikštytųjų vaikų skaičių pagal mėnesius. Pirmaisiais ir antraisiais bado bei maro metais vaikų gimimas nebuvo sumažėjęs. Galima teigti, jog tais metais Ylakiuose ši kraštą nusiaubusi nelaimė dar nebuvo stipriai pasireiškusį. Tačiau jau 1710 m. matyti pakrikštytųjų vaikų skaičiaus mažėjimas. Faktas, jog tokiu atveju ir gimstamumas sumažėjo. Tai jau galima laikyti bado bei maro pasekmė. 1711 m. matomas staigus pakrikštytųjų vaikų skaičiaus kritimas. Vadinasi, 1710 m. buvo jaučiamos labiausiai maro pasekmės, t.y. daugiausiai išmirė jaunų, galinčių susilaukti vaikų, žmonių. Per šiuos metus pakrikštyta buvo tik kiek daugiau nei 60 naujagimių (žr. 2 priedą). Palyginus su metais prieš badą ir marą – labai mažai. Prieš badą ir marą pakrikštytųjų vaikų visada būdavo daugiau nei šimtas (tik vienu ar kitu atveju pasitaikydavo apie šimtą). Vis dėlto, kalbant apie mėnesius, kada krikštytųjų buvo

⁸⁹ Končius I., *Žemaičio šnekos*, Vilnius, 1996, p. 117.

daugiausia, bado ir maro metais išryškėja vis kitas mėnuo. Pavyzdžiui, 1708 m. daugiausia krikštynų buvo gegužės mėnesį, 1709 m. ir 1710 – balandžio mėnesį, o jau 1711 m. – rugpjūčio mėnesį. Taigi bado ir maro pradžioje Ylakiuose daugiau vaikų gimdavo pavasarį, o 1711 m. – vasaros pabaigoje ir rudenį (žr. 2 priedą). Taip pat svarbu pažymėti, jog paskutiniaisiais bado ir maro metais gimimo metrikų knygoje, užrašant vaiko krikštą, kai kurie mėnesiai sujungiami ir rašomi vienu skyriumi. Matyt, taip buvo daroma dėl mažo krikštynų skaičiaus. Tačiau galime turėti dar vieną prielaidą – kad kunigas, aptarnaujantis Ylakių bažnyčią, iš pagrindinės Skuodo bažnyčios atvykdavo tik kartą per du mėnesius. Tačiau to negalima interpretuoti kaip realiai egzistavusio fakto, nes nėra įrodymų.

Nagrinėjant antrąją Ylakių 1712–1721 m. gimimo metrikų knygą, akivaizdžiai matyti, jog naujagimių skaičius po maro ne tik sumažėjo, bet ir neaugo iki pat paskutiniųjų metų, kuomet buvo rašyta ši gimimo metrikų knyga. Per pirmuosius šešerius metus po bado ir maro, t.y. 1712–1717 m., daugiausia vaikų buvo pakrikštyta vasario ir kovo mėnesiais (naujagimių buvo daugiau nei 70), o mažiausiai – lapkričio mėnesį (naujagimių nebuvo nei 20). Kalbant apie 1718–1721 m. laikotarpį matyti dar stipresnis krikštynų skaičiaus mažėjimas. Per visus šiuos metus negimdavo nei po šimtą vaikų. Tačiau didžiausias gimstamumas išliko kovo mėnesį. Nors bemaž vienodas naujagimių skaičius užfiksuotas ir gegužės mėnesį (1718–1721 m. kovo mėnesiais buvo pakrikštytas 41 naujagimis, o gegužės mėnesiais – 40). Tais metais mažiausias gimstamumas matomas vasaros pabaigoje – rudens pradžioje, t.y. rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais. Gimusių ir pakrikštytų vaikų skaičius nesiekia nei 20 (žr. 3 priedą). Apibendrinant visą 1712–1721 m. laikotarpį, galima pasakyti, jog per visus šiuos metus daugiausia vaikų buvo pakrikštyta kovo mėnesį, o mažiausiai – lapkričio mėnesį. Bendrai galima teigti, jog krikštynų padaugėjo žiemą, t.y. metų pradžioje, o vis mažiau jų būdavo vasaros pabaigoje ir rudenį.

Kaip jau buvo minėta anksčiau, 1777–1784 m. Ylakių gimimo metrikų knygoje matyti daug didesnis gimstamumas, negu kad buvo XVIII a. pradžioje. Lyginant pakrikštytų vaikų skaičius, galima teigti, jog 1777–1784 m. mažiausiai kurį nors mėnesį gimusių vaikų skaičius sutampa su 1712–1721 m. daugiausiai kurį nors mėnesį gimusių vaikų skaičiumi. Vien 1779 m. ir 1780 m. krikštynų skaičius buvo 200 ir daugiau. Kitais metais, kurie fiksuojami šioje gimimo metrikų knygoje, naujagimių nebūdavo mažiau nei šimtas (atsižvelgiant į tai, jog 1777 m. knyga pradėta rašyti tik nuo birželio mėnesio ir tais metais vis tiek užfiksuota beveik šimtas krikštynų, galima teigti, jog tais metais gimusių vaikų buvo tikrai daugiau nei šimtas). Per visus aštuonis metus, fiksuojamus 1777–1784 m. Ylakių

gimimo metrikų knygoje, daugiausia vaikų buvo pakrikštyta balandžio mėnesį (140 naujagimių), o mažiausiai – lapkričio ir gruodžio mėnesiais (apie 90 naujagimių) (žr. 4 priedą). Tačiau čia jau išryškėja didesnis gimstamumas ne tik kovo mėnesį, bet ir vėl rugpjūčio mėnesį. Bendrai žvelgiant į visus aptariamų metų mėnesius, pagal krikštytųjų skaičių šiuo laikotarpiu negalima stipriai išskirti vieno ar kito mėnesio. Todėl, kad nors ir buvo žymesnis ar mažesnis gimstamumas, visi pagal mėnesius pakrikštytųjų vaikų skaičiai yra gan panašūs (skaičiuojant nuo mažiausiai pakrikštytųjų vaikų skaičiaus kurį nors mėnesį iki daugiausiai pakrikštytųjų vaikų skaičiaus kurį nors kitą mėnesį, matomas tik 51 krikštytųjų skirtumas).

Išnagrinėjus paskutiniąją XVIII a. 1784–1794 m. Ylakių gimimo metrikų knygą akivaizdžiai matosi, jog gimstamumas vis augo. Jau sunkiau išskirti mėnesius, kuomet būdavo daugiausiai ar mažiausiai krikštytųjų, nes gimusių vaikų skaičius labai panašus. Per visus šiuos metus kiekvieną mėnesį gimdavo daugiau nei 110 vaikų, kurie būdavo pakrikštijami. Tačiau vis dėlto galima išskirti kovo mėnesį, kuomet per 1784–1794 m. laikotarpį buvo pakrikštyti beveik 180 naujagimių. Taip pat šiuo laikotarpiu daug krikštytųjų įvyko vasario mėnesį (beveiki 160 krikštytųjų, užfiksuotų Ylakių gimimo metrikų knygoje). Mažiausiai pakrikštytųjų vaikų 1784–1794 m. buvo birželio ir gruodžio mėnesiais (apie 120) (žr. 5 priedą). Kaip jau minėjau anksčiau, vaikų gimstamumas kiekvieną mėnesį darėsi vis vienodesnis ir skyrėsi vos keliais skaičiais, t.y. visais mėnesiais gimdavo panašus skaičius naujagimių, kurie būdavo pakrikštijami.

Apibendrinant visą XVIII a. pagal Ylakių gimimo metrikų knygą nagrinėjimą, galima išskirti dvi metų laikų dalis. Sudėjus visų metrikų duomenis matyti, jog daugiausiai krikštytųjų būdavo vasario, kovo, balandžio ir gegužės mėnesiais. Taigi galima sakyti, jog didžiausias gimstamumas Ylakiuose tuo laikotarpiu buvo metų pradžioje. Kalbant apie laiką, kuomet krikštytųjų būdavo mažiau, tai reikia pasakyti, jog jis yra daug ilgesnis ir ne taip tolygiai išsidėstęs metų laikuose. Mažiausias gimstamumas fiksuojamas birželio, rugpjūčio, rugsėjo, lapkričio, gruodžio ir sausio mėnesiais. Kadangi lapkričio, gruodžio ir sausio mėnesiai eina iš eilės, lengviau padaryti išvadą, jog krikštytųjų buvo mažiausiai metų pabaigoje, arba tiksliau – žiemos laiku. O mažesnis gimstamumas birželį, rugpjūtį ar rugsėję jau priklausė nuo tam tikro amžiaus laikotarpio. Dar konkrečiau išskiriant, galima pasakyti, jog daugiausia krikštytųjų buvo rengiama kovo ir balandžio mėnesiais, o mažiausiai – lapkričio ir gruodžio mėnesiais.

3.3. Naujagimių vardai

Visais laikais didelė reikšmė teikiama naujagimio vardui. Nuo seno tikima, jog vardas turi prasmę ir gali įtakoti gimusio vaiko gyvenimą, ateitį. Senovėje tikėta magiška vardo galia, manyta, kad vardas gali suteikti atitinkamų kokio žvėries, paukščio, augalo, daikto ar gaivališkos gamtos jėgos ypatybių⁹⁰. Ilgainiui atsirado tradicija gyvūnų, paukščių ar augalų pavadinimais nusakyti tam tikras žmogaus būdo savybes (be abejo perkeltine prasme). Dar vėliau tokie pavadinimai buvo taikyti ne tik vardams, bet ir pavardėms.

Kalbant bendrai apie vardus, svarbu paminėti, jog senieji lietuviški moterų vardai beveik nesiskyrė nuo vyriškųjų vardų. Juos atskirti buvo galima tik iš gramatinės giminės. Tokie moterų vardai turėjo moteriškosios giminės galūnes. Toks reiškinys yra išlikęs ir dabar; daug vardų turi ir moteriškąją, ir vyriškąją gimines, pavyzdžiui, Lina – Linas, Toma – Tomas, Simona – Simonas ir t.t. Tokių vardų atitikimą ir vyrams, ir moterims matome ir nagrinėjant Ylakių gimimo metrikų knygas. Per visą XVIII a. pasitaiko įvairių ir moteriškai, ir vyriškai giminei tinkančių vardų: Kazimieras – Kazimiera, Paulius – Paula (Paulina), Stanislovas – Stanislava ir t.t.

Įvedus krikščionybę Lietuvoje dar ilgai buvo naudoti senieji lietuviški vardai krikštijant naujagimį. Tačiau „XVI a. antrojoje pusėje, po Tridento bažnytinio susirikimo (1545–1563), kuris įsakė krikštyti tik šventųjų vardais, tautiniai vardai iš dokumentų išnyko, visuotinai įsigalėjo krikštavardžiai“⁹¹. Tokie šventųjų vardai buvo vartojami iki pat XIX a. antrosios pusės, kuomet suaktyvėjo nacionalinis sąjūdis. Tuo laiku buvo imta domėtis Lietuvos istorija ir vaikams duodami senieji lietuviški vardai (pavyzdžiui, kunigaikščių vardai). Iki pat šio laiko Lietuvoje vyravo tik krikščioniški vardai, kurie buvo suteikiami naujagimiui per krikštynąs.

Kalbant konkrečiai apie krikštavardžius, „iki 1940 m., kol Lietuvoje bažnyčia nebuvo atskirta nuo valstybės, krikštavardžius turėjo gauti visi naujagimiai, kurių tėvai katalikai, nes civilinės

⁹⁰ Kuzavinis K., Savukynas B., *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003, p. 19.

⁹¹ Ten pat, p. 22.

metrikacijos nebuvo⁹². Svarbu paminėti tai, jog bėgant laikui dauguma krikščioniškų vardų buvo aplietuvinti ir tvirtai įaugo į lietuvių kultūrą iki pat šių dienų. Įdomu, kaip atsirado krikščioniški vardai. Pirmiausia reikėtų pasakyti, kad pradžioje krikščionybė plito tarp žydų, graikų ir romėnų, todėl pirmieji krikščioniški vardai buvo hebrajiški, graikiški bei lotyniški. Taip pat vėliau plintant krikščionybei ir apsikrikštijus germanams bei slavams, atsirado ir šių tautų kilmės vardai. Plintant kankinių, šventųjų ir palaimintųjų kultui, įsigalėjo mada vartoti krikščioniškus vardus⁹³. Ilgainiui buvo sudaryta nomenklatūra, kurioje buvo surašyti visi krikščioniški vardai bei krikštavardžiai. Iš šios nomenklatūros kiekvienas kraštas atsirinkdavo tinkamus vardus ir sudarydavo kalendorius (pavyzdžiui, Lietuvoje sudarytame tokia kalendoriuje krikštavardžiai yra naujesni už senuosius lietuviškus vardus, nes savaime suprantama taip yra, nes lietuviai krikštą priėmė daug vėliau nei kitos tautos). Lietuvoje vartojamų krikštavardžių pagal kilmę galima skirti bent penkis gausesnius sluoksnius: hebrajišką, graikišką, lotynišką (romanišką), germanišką ir slavišką.

Kalbant apie kiekvieną šį sluoksnį aptarsiu Ylakių gimimo metrikų knygose užfiksuotus krikštavardžius. Taip galima susidaryti vaizdą, kokios kilmės krikštavardžių Ylakiuose buvo vartojama daugiausia XVIII a. Nors dėl tokių krikštavardžių pasirinkimo negalima drąsiai nustatyti naujagimio kilmės, bet galima bent jau suteikti prielaidą spėjimams. Taigi Ylakiuose berniukams dažniausiai būdavo suteikiami hebrajiškos ir graikiškos kilmės vardai. Slaviškos ir lotyniškos kilmės vardų berniukų tarpe vyrauja mažiau. O mergaitėms Ylakiuose buvo krikšto metu buvo duodami hebrajiškos, graikiškos ir lotyniškos kilmės vardai. Rečiau pasitaikydavo, kad krikštijant mergaitę būtų duodamas slaviškas vardas. Kalbant bendrai apie visus vardus, pasitaikydavo ir kitokių vardų, ne tik šių pagrindinių kilmių. O kalbant apie pagrindines kilmes, svarbu pasakyti, kad Ylakiuose retai pasitaikydavo germaniškos kilmės vardų.

Pirmiausia reikėtų išnagrinėti, kokie hebrajiškos kilmės vardai buvo vartojami Ylakiuose. Berniukams krikšto metu dažniausiai buvo suteikiami šie hebrajiškos kilmės vardai: Baltramiejus, Dovydas, Jonas, Juozapas, Matas, Michaelis (Mykolas), Simonas. Rečiau pasitaikydavo, kad berniukai naujagimiai gaudavo Adomo, Jokūbo, Tomo hebrajiškos kilmės vardus. Iš berniukų krikšto vardų patys

⁹² Kuzavinis K., Savukynas B., *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003, p. 23.

⁹³ Ten pat, 2003, p. 24.

populiariausi buvo Jonas ir Juozapas, šių vardų Ylakių gimimo metrikų knygose užfiksuota daugiausia. Mergaitėms dažniausiai krikšto metu suteikiami šie hebrajiškos kilmės vardai: Ana, Eva (Ieva), Magdalena, Marta (Morta). Kiek rečiau vartojami Elizabeta (Elzbieta), Juzefa, Zuzana ir kt. vardai. Tačiau galima teigti, jog pats populiariausias hebrajiškos kilmės vardas, suteikiamas mergaitėms krikštytųjų metu Ylakiuose, buvo Ana. Šis vardas gimimo metrikų knygose fiksuotas dažniausiai.

Be hebrajiškos kilmės vardų Ylakiuose daug naujagimių buvo vadinami graikiškos kilmės vardais. Populiariausi šios kilmės vardai berniukų tarpe buvo: Jurgis, Andriejus, Petras. Vardai Izidorius ir Stefanus (Steponas) naujagimiams suteikiami šiek tiek rečiau. Iš graikiškos kilmės vyriškos giminės vardų populiariausias buvo Jurgis. Ylakiuose šiuo vardu buvo pavadinama daug naujagimių berniukų. Mergaitėms dažniausiai buvo parenkami šie graikiškos kilmės vardai: Barbora, Katarina (Kotryna). Daug rečiau pasitaikydavo Anastazija, Dorotėja, Izidora, Stefanija ir kt. Vienareikšmiškai galima teigti, jog vardai Barbora ir Katarina (Kotryna) buvo vieni iš populiariausių vardų Ylakiuose.

Kalbant toliau apie populiariesnius vardus Ylakiuose, reikia aptarti ir lotyniškos kilmės vartojamus vardus. Berniukams lotyniškos kilmės vardai būdavo dedami retai, negalima išskirti labiausiai naudojamų krikštavardžių. Tačiau būtina paminėti bent kelis lotyniškos kilmės vardus, kurie buvo duodami naujagimiams berniukams Ylakiuose: Antonijus, Laurencijus, Martynas, Paulius ir kt. Krikštijamų mergaičių tarpe lotyniškos kilmės vardai populiariesni nei berniukų tarpe. Vieni daugiausiai naudojamų lotyniškos kilmės mergaitiškų vardų tokie: Justina, Konstancija, Mariana (Marijona). Rečiau suteikiami Antonijos, Apolonijos, Augustinos, Laurencijos, Martynos, Paulos (Paulinos) ir kt. vardai. Lotyniškos kilmės mergaičių vardų kiek platesnė įvairovė, todėl ir pasirinkimas didesnis renkant vardą naujagimei.

Tyrinėjant Ylakių gimimo metrikų knygas pavyko užfiksuoti du pagrindinius slaviškos kilmės vardus, kurie buvo suteikiami naujagimiams krikšto dieną. Tai Kazimieras ir Stanislovas. Tie patys vardai, pakeičiant giminę, buvo taikomi ir mergaitėms: Kazimiera ir Stanislova. Tačiau šios kilmės vardų nepasitaiko labai dažnai. Nors nebūtų galima jų priskirti ir prie reto pasirinkimo atvejo. Galima teigti, jog šie vardai užima tarpinę vietą tarp dažniausiai ir rečiausiai Ylakiuose naujagimiams dedamų vardų krikšto metu.

Apibendrinant dažniausiai Ylakiuose naujagimiams suteikiamus vardus, reikėtų išskirti keletą pagrindinių (nebeskaidant vardų pagal jų kilmę, o tiesiog išskiriant dažniausiai pasitaikančius). Tuo laikotarpiu Ylakiuose berniukams dažniausiai būdavo duodami šie krikšto vardai: Kazimieras, Mykolas, Jonas, Juozapas, Jurgis, kiek mažiau, bet taip pat dažnai, Antonijus ir Stanislovas. Kitų vardų pasitaikydavo rečiau (kitų vardų pasitaikydavo tik vieną ar du kartus per metus, o kartais ir dar rečiau). Mergaitės dažniausia būdavo krikštijamos šiais vardais: Ana, Barbora, Katarina (Kotryna), Magdalena, Mariana (Marijona), Marta (Morta) (žr. 6, 7 priedus). Kiek rečiau, bet taip pat dažnai, mergaitės buvo pavadinamos Evos (Ievos) ir Justinos vardais. Kiti vardai buvo naudojami kiek rečiau. Apskritai Ylakiuose pasitaikydavo ir pavienių vardų. Tokie vardai buvo itin reti ir ne kiekvienais metais atsirasdavo naujagimių, kurie būtų pavadinti šiais berniukų vardais: Abrahamas, Danielius, Kasparas, Kristoforas, Marius ir kt. Taip pat itin retai pasitaikydavo ir tokie mergaitėms suteikiami vardai, kaip šie: Brigita, Dorotėja, Elena, Ignacija, Regina, Roza (Rožė), Uršulė ir kt. Taigi galima teigti, jog Ylakiuose buvo gausi vardų įvairovė. Matyt vardai priklausė ir nuo tautybės (čia galima spėti iš tokių vardų kaip Abrahamas). Mergaičių vardų buvo šiek tiek platesnė įvairovė negu berniukų. Tačiau čia galima pasakyti, jog tiesiog mergaičių gimdavo daugiau negu berniukų.

3.4. Santuokų sudarymas

Valstietija Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje buvo pagrindinė etninės kultūros kūrėja ir puoselėtoja. Uždaro natūrinio ūkio specifika, kaimiečių pasaulėžiūra, etninės nuostatos formavo kaimo bendravimo tradicijas⁹⁴. Valstiečių tradicijos buvo pagrįstos paprotine teise. Paprotinė teisė valstiečiams buvo pagrindinis dalykas, kuris reguliavo bendrijos gyvenimą. Ji reguliavo elgsenos taisykles, kurios buvo priimtinos visiems, kuriomis niekada nebuvo abejojama. Laikui bėgant šios elgsenos taisyklės tapo ne tik paprotinės, bet ir privalomos. Svarbu tai, jog „kaimo bendruomenės gyvybiniai papročiai buvo savitarpio pagalba, talkos, bičiulystė, vaišingumas, dovanos“⁹⁵. Nuo seno žinoma, kad lietuvių tauta – labai vaišinga. Tai pasireiškėdavo ne tik vaišinant svečius, bet ir

⁹⁴ Čepienė I., *Lietuvių etninės kultūros istorija*, Kaunas: „Šviesa“, 1995, p. 88.

⁹⁵ Ten pat, p. 89.

apsilankiusius kaimynus. Kaimas ruošdavo bendras mirusiųjų paminėjimo vaišes, šeimos šventes, įvairių darbų pabaigtuves (vaišėms virdavo, kepdavo mėsą, kiaušiniene, ragaišį, darydavo midų, alų, girą)⁹⁶. Kalbant apie tai, jog kaimo bendruomenė kartu švęsavo šeimos šventes, svarbu paminėti, kad viena tokių švenčių pagrinde buvo vestuvės.

Vestuvėse dalyvaudavo visa kaimo bendruomenė. Svarbiausias įvykis buvo nuotakos atsiskyrimas nuo savo bendruomenės ir perėjimas į kitą – vyro – bendruomenę. Visas kaimas atsisveikindavo su jauna ir išlydėdavo ją į kitą kaimą. Lietuvių vestuvių apeigos ir papročiai sudaro kompleksą religinių, maginių, simbolinių, taip pat teisinių bei ekonominių elementų⁹⁷. Nors visoje Lietuvoje papročiai turi bendrų bruožų, bet vestuvių apeigos šiek tiek skirdavosi įvairiuose regionuose.

Kalbant apie vestuves Žemaitijoje, pirmiausia reikėtų prisiminti, jog tais laikais svarbų vaidmenį atliko piršliai. Jie važiuodavo pas jaunąją ir tardavosi dėl vestuvių. Tačiau ne visas metų laikas buvo priimtinas tokiems važinėjimams. Išskiriami vasarą ir ruduo, kuomet niekas nelaukdavo piršlių dėl darbų: „rudeni, kai visur purvas ir nešvarūs darbai – ar bulvės kasamos, ar linai raunami, ar reikiami, ar kūrė, - vis tai darbai, kai nenori svetimo matyti, o ką jau bekalbėsi apie piršlius“⁹⁸.

Ne visada piršliai atsiveždavo ir jaunąją. Be to, jei piršliai iš toliau, tai galėdavo primeluoti apie ūkį, turtus ir pan. Tad ne visada pasirodydavo, jog piršliai sakė teisybę. Pasirodydavo, ar tai ūkis visai nuskurdęs, ar jaunikis senyvas, negražus ir pan. Sunku suderinti, kad ir kiti kitam tikėtų, kad ūkiai maždaug bent tokios pat rūšies būtų, kad prašomoji dalis per daug neviršytų turimosios išgalės⁹⁹. Greičiausiai didžiausias „darbas“ ir vykdavo, kol viskas būdavo suderinama tarp jaunosios tėvų ir piršlių, kad abi pusės liktų patenkintos.

Luominiu principu sutvarkytoje visuomenėje, kokia ji buvo XVI a. – XIX a. pirmojoje pusėje, šeima galėjo būti kuriama tik tarp atitinkamam luomui priklausančių asmenų¹⁰⁰. Apie meilę nebūdavo nei kalbos. Svarbiausia „kilmės vienodumas, augta maždaug vienodo dydžio ūkininko šeimoje, artimas

⁹⁶ Čepienė I., *Lietuvių etninės kultūros istorija*, Kaunas: „Šviesa“, 1995, p. 89.

⁹⁷ Dundulienė P., *Senieji lietuvių šeimos papročiai*, Vilnius, 2005, p. 163.

⁹⁸ Končius I., *Žemaičio šnekos*, Vilnius, 1996, p. 127.

⁹⁹ Ten pat, p. 127.

¹⁰⁰ Vyšniauskaitė A., Kalnius P., Paukštytė R., *Lietuvių šeima ir papročiai*, Vilnius: „Mintis“, 1995, p. 142.

pasiturimumas, skirtumas paskui begyvenant pats gyvenimas nudildo“¹⁰¹. Sudarant santuokas, buvo žiūrima į materialinę gerovę, o ne žmonių jausmus ar poreikius. Didžiausias dėmesys sutelkiamas ūkio reikmėms. Todėl buvo apžiūrimos ir ūkininkų, su kuriais sudaroma santuokos sutartis, valdos. Susitariančios šeimos apžiūrėdavo vienas kito laukus, pastatus, gyvulius, padargus ir t.t., kas būdavo ūkyje. Didžiausias dėmesys kreipiamas į tvorą ir stogus, nes „jei tvoros ir stogai tvarkoje, ir visur kitur nebus labai apleista“¹⁰². Taip buvo žiūrima, ar verta sudaryti santuoką. Toks suderinamumas akivaizdžiai parodo, jog visiškai nebuvo kreipiamas dėmesys į žmonių jausmus, pavyzdžiui, mergina nori tekėti už nepažįstamo vaikiną ar ne. Matyti, kaip žmonės stengėsi išlaikyti stiprią ūkinę veiklą, stiprinti ūkį.

Po ūkio apžiūrėjimo, įsitikinus, jog piršliai nemelavo, jaunosios namuose vykdavo sužieduotuvės. Maždaug dvidešimt dienų nuo sužieduotuvių iki vestuvių buvo jaunosios nuotakavimo arba mergavimo laikas, per kurį ji ruošdavo dovanas, siūdavo vyrui marškinius, šventadieniais vaikščiodavo pasipuošusi“¹⁰³. Per šį laiką į vestuves buvo kviečiami giminės, kaimynai. Taip pat šiuo laikotarpiu būdavo rašomos ir vedybinės sutartys. Jose akcentuojama, kiek turto yra įnešama į vedybinį gyvenimą, t.y. surašoma viskas iki smulkmenų (audekrai, pagalvės, sijonai, gyvuliai ir pan.). Surašomas turtas tarsi būdavo suskirstomas į dvi dalis: turtas, kurį atsinešė moteris į šeimą, ir turtas, kurį atsinešė vyras. Jei tekėdama mergina neįregistruodavo savo dalies („pasogos“), ją, mirus vyrui ir nesant testamentu, prarasdavo¹⁰⁴. Todėl buvo daromos tokios tam tikros sutartys, pagal kurias, mirus vienam iš sutuoktinių visas turtas buvo dalijamas į dvi dalis. Viena dalis palikdavo gyvajam sutuoktiniui, o kita atitekdavo vaikams. Jeigu vaikų neturėdavo, visas turtas palikdavo gyvajam sutuoktiniui. Nors dažniausiai buvo apsieinama tik žodiniu susitarimu. Mat čia vėl didelį vaidmenį atliko paprotinė teisė, kuria rėmėsi visi žmonės. Ir pasakytų žodžių, susitarimų turėjo būti laikomasi bet kokia sąlyga.

Didelis dėmesys tais laikais buvo skiriamas kraičiui. Žemaitijoje (Platelių, Alsėdžių, Ylakių apylinkėse) einant užsakams per sanderybas, sutartu laiku jaunojo giminės, artimieji kaimynai

¹⁰¹ Končius I., *Žemaičio šnekos*, Vilnius, 1996, p. 128.

¹⁰² Ten pat, p. 129.

¹⁰³ Dundulienė P., *Senieji lietuvių šeimos papročiai*, Vilnius, 2005, p. 218.

¹⁰⁴ Kryževičius V., *Lietuvos privileijuotieji miestai: XVII a. antroji pusė – XVIII a.*, Vilnius: „Mokslas“, 1981, p. 71.

atvažiuodavo kraičio vežti¹⁰⁵. Kraitis dažniausiai buvo vežamas ketvirtadienį, likus 7 – 9 dienoms iki vestuvių. Taigi kraičio išvežimas buvo tarsi garantija, jog vestuvės tikrai įvyks ir nė viena pusė nebegalės apsigalvoti. Žemaitijoje, kol kraitis neišvežtas, vestuvės dar nebuvo laikomos tikromis, bet išvežus kraitį – jau neabejojama¹⁰⁶. Tuomet prasidėdavo tikrasis rengimasis vestuvėms. Kaip ir šiais laikais viskas vestuvių šventimas prasidėdavo mergvakariu, kuris buvo rengiamas pirmadienio arba šeštadienio vakarą, nes „vestuvės dažniausiai vykdavo antradieniais arba sekmadieniais“¹⁰⁷. Žemaitijoje vestuvės prasidėdavo pintuvėmis, kurios vykdavo ir jaunosios, ir jaunojo namuose. Tą dieną jaunoji atsisveikindavo su namiškiais.

Nors Katalikų bažnyčia santuokos reikalus savo globon perėmė nuo XII a., dar ilgai naminės santuokos buvo laikomos teisėtomis. Tiktai Tridento susirinkimas (1563) nutarė, kad teisėtos santuokos tik tos, kurios yra atliktos bažnyčioje, dalyvaujant kunigui ir bent dviem liudytojams¹⁰⁸. Tačiau santuokos pagrindu išliko tradicinė sutartis, kurią Bažnyčia perėmė iš liaudies kultūros. Taip pat vestuvių tradicijose išliko daug magijos, burtų, įvairių laikotarpių apeigų. Lietuviai paprastai ruošdavo vestuves vėlai rudenį, žiemą, t.y. spalio, lapkričio, sausio ir vasario mėnesiais, laisvesniu nuo ūkio darbų metu¹⁰⁹. Būtent apie tai jau buvo kalbėta ir anksčiau. Darbymečiu niekas nelaukdavo piršlių ir nekeldavo vestuvių, nes tai paprasčiausiai ūkininkaujantiems valstiečiams buvo nepatogu.

Nagrinėjant XVIII a. Ylakių santuokos metrikų knygas taip pat teko išskirti, koku metų laiku, kokiais mėnesiais dažniausiai vykdavo vestuvės. Tačiau neaptarsiu visų šimtmečio pamečiui, visi duomenys aiškiai matyti lentelėse. Apibendrinant pateiksiu informaciją apie kiekvieną nagrinėtą Ylakių santuokos metrikų knygą ir detaliau aptarsiu kai kuriuos laikotarpius.

Pirmoji nagrinėta XVIII a. Ylakių santuokos metrikų knyga buvo rašyta 1675–1716 m., bet tyrimą apima tik nuo 1700 m. prasidedantys skaičiavimai. Iš viso per 1700–1716 m. laikotarpį buvo sudaryta daugiau nei 500 santuokų (žr. 8 priedą). Daugiausia santuokų buvo sudaryta lapkričio, sausio, vasario ir gegužės mėnesiais. Šiuo laikotarpiu vien per lapkričio mėnesius buvo sudaryta daugiau nei 120 santuokų, kitais minėtais mėnesiais po daugiau nei 60 santuokų. Mažiausiai santuokų šiuo

¹⁰⁵ Dundulienė P., *Senieji lietuvių šeimos papročiai*, Vilnius, 2005, p. 262.

¹⁰⁶ Ten pat, p. 265.

¹⁰⁷ Ten pat, p. 223.

¹⁰⁸ Ten pat, p. 214.

¹⁰⁹ Ten pat, p. 215.

laikotarpiu buvo sudaryta kovo (kiek daugiau nei 20), balandžio (sudarytų santuokų skaičius nesiekia nei 20) ir rugsėjo (kiek daugiau nei 30 santuokų) mėnesiais. Visais kitais mėnesiais santuokų skaičius vyrauja tarp didžiausio ir mažiausio sudarytų santuokų skaičiaus. Apskritai šiame laikotarpyje reikėtų išskirti bado ir maro metus, kuomet sudarytų santuokų per metus skaičius buvo neįprastai didelis. Bado ir maro pirmaisiais metais, t.y. 1708–1709 m. laikotarpyje, santuokų skaičius nesiekė nei 40, o 1710 m. buvo sudaryta beveiki 150 santuokų, 1711 m. – daugiau nei 50 santuokų. Palyginus su metais prieš badą ir marą šie vestuvių skaičiai labai dideli, nes įprastai tuo laiku per metus įvykdavo apytiksliai nuo 20 iki 40 santuokų (žr. 8 priedą). Tačiau galima daryti prielaidą, kad mažėjant gimstamumui ir daugėjant mirusiųjų skaičiui, šeimos jungdavosi dėl išgyvenimo. Taip pat svarbu paminėti, kad nors ši santuokos metrikų knyga turėjo būti rašoma iki 1716 m., duomenų apie 1714 m. ir 1715 m. registruotas santuokas nebuvo rasta. Taip pat ir 1713 m. duomenų apie sudarytas santuokas nuo rugpjūčio mėnesio nėra išlikę. Apskritai žiūrint į skaičius atrodo, jog bendras santuokų skaičius labai mažas, tačiau čia reikia prisiminti, jog Ylakiai tuo metu dar vis buvo kaimas ir neturėjo daug gyventojų, todėl suprantama, jog ir įregistruotų santuokų negali būti daug.

Antroji nagrinėta 1716–1737 m. Ylakių santuokos metrikų knyga apima gana ilgą laiko tarpą. Tačiau šiuo laikotarpiu sudaryta labai mažas skaičius santuokų. T.y. mano skaičiavimais per šiuos metus įvyko tik kiek daugiau nei 200 vestuvių. Tačiau pirmiausia reiktų paminėti, jog 1723 m. ir 1727 m. įrašų arba nėra išlikę, arba tais metais tiesiog buvo nerašyta santuokos metrikų knyga. Taip pat 1732 m. ir 1734 m. duomenų nėra, nes datoms einant iš eilės, šie metai tiesiog praleisti. Kadangi tyrimui aktualiau yra ne bendras santuokų skaičius, o kokiais mėnesiais jos vyko, tai reiktų pasakyti, jog šios santuokos metrikų knygos rašymo metais daugiausia santuokų buvo sudaryta lapkričio (beveik 50) ir sausio (40) mėnesiais (žr. 9 priedą). Lyginant su visais kitais mėnesiais, taip pat nemažai santuokų buvo sudaryta ir liepos mėnesiais (kiek daugiau nei 20). Iškart kyla klausimas, kodėl per tokį ilgą laikotarpį buvo sudaryta tiek nedaug santuokų. Galimas dalykas, jog tam įtakos turėjo bado ir maro metai, po kurių valstiečiams buvo sunku atsigauti. Tuo laikotarpiu buvo labiau susikoncentruojama į ūkių atkūrimą. Be to, svarbi priežastis ir ta, kad išmirė labai daug žmonių, tad paprasčiausia išvada būtų tokia, kad tuo metu nelabai ir buvo su kuo tuoktis. Šeimos tuo metu stengėsi laikytis drauge, kad būtų lengviau atkurti ūkį, o juk vestuvių atveju šeimos dalydavosi. Taigi nenuostabu, jog per tuos metus mažiausiai sudarytų santuokų kovo, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais skaičius nesiekė nei 10.

Analizuojant 1738–1763 m. Ylakių santuokos metrikų knygą jau matyti didesnis keliamų vestuvių skaičius. Lyginant jį su praeitu laikmečiu, t.y. 1716–1737 m. (santuokos metrikų knygų rašymo laikotarpis skiriasi tik 4 metais), matyti akivaizdus vestuvių skaičiaus padidėjimas. 1738–1763 m. buvo sudaryta beveik 700 santuokų (žr. 10 priedą). Taigi apytikriai skaičiuojant, galima teigti, jog santuokų padaugėjo daugiau nei tris kartus. Be abejo, tai galima sieti su atsigavimu po bado ir maro metų. Šiuo laikotarpiu vėlgi daugiausia vestuvių įvyko lapkričio (daugiau nei 170), sausio (daugiau nei 120) ir vasario bei birželio (abiems atvejais apie 90) mėnesiais. Kaip ir lyginant su ankstesniais metais, mažiausiai santuokų buvo sudaryta kovo, balandžio ir rugpjūčio mėnesiais. Šiais mėnesiais vestuvių nebuvo daugiau nei 15 (žr. 10 priedą). Visais kitais mėnesiais vestuvių skaičius vyrauja nuo 20 iki 60.

Paskutiniosios nagrinėtos Ylakių santuokos metrikų knygos skaičiavimus atlikau apimant 1764–1793 m. Taigi šis laikotarpis apima jau 29 metus. Per juos buvo sudaryta beveik tūkstantis santuokų. Nė vieni metai neišsiskyrė ypatingai dideliu sudarytų santuokų skaičiumi. Tačiau stipriai išryškėjo pagrindiniai vestuvių mėnesiai (suprantama todėl, kad buvo apskaičiuojamas didesnis laiko tarpas). Daugiausia vestuvių įvyko lapkričio mėnesį (daugiau nei 300). Taip pat daug santuokų buvo sudaryta sausio (daugiau nei 200), vasario (beveik 150) bei spalio (beveik 140) mėnesiais (žr. 11 priedą). Visi kiti mėnesiai vestuvių skaičiumi stipriai atsiliko. Pavyzdžiui, per 29 tyrinėtus metus rugpjūčio mėnesį įvyko vos vienos vestuvės. Taip pat kovo (daugiau nei 10) ir balandžio (skaičius nesiekia nei 10) mėnesiais buvo ypatingai mažai sudarytų santuokų.

Prieš apibendrinant, dar reikėtų pasakyti, jog gruodžio mėnesį vestuvės nevykdavo. Tai juk susikaupimo ir rimties laikas – Adventas. Šiuo laikotarpiu negalimos linksmybės. Tačiau per visą šimtmetį pasitaikė keli atvejai, kuomet ir gruodžio mėnesį buvo užfiksuotos sudarytos santuokos. Pavyzdžiui, 1736 m. gruodį buvo sudarytos trejos santuokos, 1741 m. gruodį įvyko vienos vestuvės, o 1756 m. gruodžio mėnesį buvo užfiksuota net 11 sudarytų santuokų. Bet juk visur pasitaiko išimčių, taigi ir šiuo atveju, nors gruodį niekas nešvėsdavo vestuvių, pasitaikė keletas išskirtinių atvejų.

Taigi apibendrinant visus sudarytų santuokų skaičiavimus, galima drąsiai teigti, jog XVIII a. Ylakiuose vestuvės dažniausiai buvo keliamos spalio, lapkričio, sausio ir vasario mėnesiais. Taigi tai sutampa ir P. Dundulienės teiginiu apie lietuvių švenčiamas vestuves. Mažiausiai vestuvių per visą šimtmetį Ylakiuose buvo keliami kovo, balandžio, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiai. Prisimenant, kokiais

mėnesiais būdavo didžiausias gimstamumas ir kokiais mažiausias, gaunasi įdomus palyginimas. Kuomet švenčiama mažiausiai vestuvių, t.y. kovo ir balandžio mėnesiais, gimsta daugiausiai vaikų. Taip pat ir atvirkščiai, kuomet pagrinde švenčiamos vestuvės, t.y. lapkričio mėnesį, gimsta mažiausiai vaikų. Tačiau svarbiausias faktorius, kuris nulemdavo mažą sudarytų santuokų skaičių, mano manymu, buvo valstiečių darbai, kurių daugiausia būdavo vasaros metu ir rudens pradžioje. O kodėl vestuvių skaičius stipriai sumažėdavo pavasarį, galima spėti, jog dauguma, norėjusių susituokti, tai jau padarė žiemą.

4. Filija Žemaičių vyskupijos kontekste

XVII a. viduryje – XVIII a. viduryje Lietuvoje stabilizavosi krikščioniškų konfesijų padėtis. Sustiprėjusi iš vidaus, katalikų bažnyčia ėmė efektyviau skleisti savo įtaką visuomenėje.¹¹⁰ Įvyko stabilus konfesinis pasidalijimas ir prasidėjo ilgalaikis konfesinio mentaliteto formavimosi procesas. Šiam procesui įtakos turėjo visos valstybės visuomenės gyvenimo negandos. „Tvanu“ vadinama katastrofa XVII a. viduryje – karas su Švedija ir Maskva, lydymas bado bei maro ir tuo pačiu gilios demografinės krizės, vėliau Šiaurės karas su didžiuoju 1709–1711 m. maru privertė daug energijos skirti fiziniam išgyvenimui bei materialinių nuostolių atkūrimui¹¹¹. Taip pat visas šias negandas lydėjo ir Lietuvos didikų tarpusavio nesutarimai bei kovos.

Nesutarimai vyko ne tik tarp didikų, bet ir tarp bažnyčios žmonių. Šiuo atveju reikėtų kalbėti apie kunigus bei vyskopus, kurie nuolatos siekė asmeninės naudos. Jie ne tik veldavosi į politinius šalies reikalus (palaikydavo vienas ar kitas valstybėje dominuojančias gimines), bet ir vaidijosi tarpusavyje dėl Vilniaus vyskupijos ar Žemaičių vyskupijos sosto. Tik XVIII a. viduryje buvo imtasi priemonių šiai netvarkai pašalinti – į vyskupijų sostus pradėta skirti uolesnius ganytojus. Žemaičiuose minėtinas trumpai vyskupavęs, bet spėjęs atlikti vizitaciją ir išleisti ganytojišką laišką Juozapas Mykolas Karpis (1736–1739) bei jo įpėdinis Antanas Tiškevičius (1740–1762), 1752 m. sušaukęs sinodą, pasiuntęs 3 reliacijas ir įsteigęs seminariją prie katedros¹¹². Visa tai turėjo sustiprinti ne tik Bažnyčios vaidmenį visuomenės akyse, bet ir katalikiškąjį tikėjimą.

Kalbant apie katalikiškojo tikėjimo sklaidą Žemaitijoje, pirmiausia reikėtų aptarti Žemaičių vyskupiją. Žemaičių vyskupijos kūrimosi pradžia, kaip rodo istoriniai šaltiniai, galima laikyti 1416-uosius metus, kai Lvovo arkivyskupas su keliais Vilniaus vyskupais buvo nuvažiavęs į Žemaitiją ir ten kurį laiką apaštalavo¹¹³. 1417 m. Žemaičių vyskupija įkurta oficialiai. 1421 m. popiežius Martynas V

¹¹⁰ Kiaupa Z., Kiaupienė J., Kuncevičius A., *Lietuvos istorija iki 1795 metų*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 1998, p. 273.

¹¹¹ Ališauskas V., D. Baronas, Černius R., Jovaiša L., Paknys M., Raila E., Streikus A., Subačius P., *Krikščionybės Lietuvoje istorija*, Aidai, 2006, p. 273.

¹¹² Ten pat, p. 277.

¹¹³ Mukienė D., Žemaičių (Medininkų) vyskupija, http://samogitia.mch.mii.lt/VYSKUPIJA/zem_vyskup.htm, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].

patvirtino Žemaičių vyskupijos įkūrimo faktą¹¹⁴. Nėra duomenų, kokia buvo tuometinė Žemaičių vyskupijos teritorija. Galima spėti, kad vyskupijos teritorija sutapo su to meto Žemaičių seniūnijos teritorija. Bėgant laikui vyskupijos teritorija didėjo, daugėjo parapijų. Ilgainiui tobulėjo administracinis susiskirstymas ir valdymas. 1587 m. vyskupija buvo suskirstyta į tris dekanatus (Luokės, Viduklės ir Virbalio), 1636 m. jau buvo šeši dekanatai (Joniškio, Kražių, Rietavo, Skuodo, Šeduvos ir Virbalio)¹¹⁵. 1740 m. vyskupija buvo suskirstyta net į dešimt dekanatų. O XVIII a. viduryje Žemaičių vyskupijoje jau veikė 133 bažnyčios. 1774 m. vyskupijoje buvo 96 parapiinės, 40 filinių bažnyčių, 14 vienuolynų ir 12 koplyčių¹¹⁶. Nors remiantis kitais duomenimis, matyti, jog parapijų skaičius buvo kitoks: „Vyskupas Steponas Giedraitis 1793 m. rašė į Romą, kad Žemaičių vyskupijoje yra 91 parapija“¹¹⁷. Čia galima galvoti, jog parapijų skaičius sumažėjo, nes (galbūt) jos buvo sujungiamos arba tiesiog buvo keičiamos jų teritorijos, arba vienas iš pateiktų parapijų skaičių yra klaidingas. Bet svarbiausia, kad aiškiai matyti iš šių duomenų, jog parapiinių bažnyčių buvo daugiau negu filinių. Tad galima daryti prielaidą, jog laikui bėgant daugėjo parapiinių bažnyčių, nes daugėjo ir kunigų, kurie galėtų aptarnauti savo parapijos tikinčiuosius. Nepaisant to, filija Ylakiuose, kaip ir kitos 39, XVIII a. vis dar neturėjo parapijos statuso.

Lyginant su visa Europa, Lietuvoje parapijų tinklas susidarė gana vėlai. Tai įtakoję vėlyvas Lietuvos krikštas, ilgai trukusi pagonybė bei reformacijos sąjūdžiai. XVIII a. parapijų tinklas Lietuvoje tebebuvo retas, nuo žmonių gyvenvietės iki parapiinės bažnyčios atstumas kartais siekė 15-20 km¹¹⁸. Situacija pasikeitė XVIII a., nes buvo kuriamos filijos ir koplyčios. Tokiu atveju galima teigti, jog Ylakių gyventojams Skuodo bažnyčia buvo per toli, todėl Ylakiuose buvo įkurta filija. Kai Lietuvoje paplito filijos ir koplyčios, „žmonių evangelizavimas ir aprūpinimas šv. Sakramentais beveik pasiekė europinį lygį“¹¹⁹. Ilgainiui „sukurtasis pakankamai tankus parapijų tinklas, suaktyvėjusi eilinių dvasininkų veikla įgalino katalikybę daugiau ar mažiau pasiekti visus LDK gyventojų sluoksnius, veikti jų pasaulėžiūrą ir buitį, savo rankose sutelkti didžiąją dalį švietimo bei mokslo įstaigų, daryti

¹¹⁴ Mukienė D., Žemaičių (Medininkų) vyskupija, http://samogitia.mch.mii.lt/VYSKUPIJA/zem_vyskup.htm, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].

¹¹⁵ Samas A., Žemaičių vyskupijos žemėlapis – lietuviškosios kartografijos paminklas, <http://ausis.gf.vu.lt/mg/nr/2001/02/2zv.html>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].

¹¹⁶ Ten pat.

¹¹⁷ Jučas M., *Lietuvos parapijos XV-XVIII a.*, „Aidai“, 2007, p. 68.

¹¹⁸ Ten pat, p. 5.

¹¹⁹ Ten pat, p. 5.

įtaką kitoms visuomenės dvasinio gyvenimo sferoms¹²⁰. Bažnyčia galėjo sutelkti ne tik savo parapijiečius, bet ir visus aplinkinių gyvenviečių tikinčiuosius per savo filijas, ir taip stiprinti katalikų tikėjimą bet kuriame regione.

Nors žemaičiai krikštą priėmė sunkiai ir vėliau nei visa Lietuva, tikėjimą išpažino labai nuoširdžiai. Apie tai, jog žemaičiai tapo labai dievobaimingi, kalba vyskupų pranešimai į Romą: „1767 m. vysk. J. Lopacinskis rašė, kad žemaičiai susirenka į bažnyčias ne tik šventomis, bet ir laisvomis nuo lažo dienomis“¹²¹. Rašoma, kad žemaičiai noriai mokosi katekizmo savo gimtąja kalba. Taip pat minima, jog žemaičius kunigai moko ne tik bažnyčiose, bet ir namuose. Nors XVIII a. siejamas su polonizacija, M. Jučas teigia, jog tai nepalaužė tautos kamieno – liaudies. Žemaičiai liko ištikimi Bažnyčiai ir savo etninei kultūrai¹²². Greičiausiai dėl tokio žemaičių požiūrio, jie noriai mokėsi ir meldėsi tik savo gimtąja kalba. Ir mieliau savo kasdienybę siejo su katalikiškuoju tikėjimu bei savo tradicijomis, negu pasidavė polonizacijai ar vėliau pasireiškusiai rusifikacijai.

Nepaisant visų negandų, laikui bėgant taip pat sustiprėjo ir vienuolynų įtaka. Pradėta daug dėmesio skirti parapiinės dvasininkijos rengimui. Tuo laikotarpiu sustiprėjo ir suintensyvėjo parapiinės sielovada. Sielovados darbo sėkmę lėmė dvasininkijos gausėjimas. Dar XVII a. antroje pusėje pastebėtina, kad dauguma parapijų aptarnavo vien klebonas. Jau XVIII a. viduryje Žemaičių vyskupijoje daugumą parapijų aptarnavo du kunigai. Taip pat šiuo laikotarpiu pastebima, jog vikaras tapo nuolatinio klebono padėjėju (anksčiau jis parapijoje buvo sutinkamas tada, kai klebonas joje nereziduodavo). Galima spėti, kad dėl dvasininkijos pagausėjimo ir parapiinės sielovados skatinimo, daugėjo filijų. Tokios filijos, kaip ir Ylakiai, nors neturėjo savos parapijos ir buvo priklausomos nuo kitų bažnyčių (šiuo atveju Ylakiai priklausė Skuodui), turėjo didelės įtakos tikėjimui plisti vietinėje bendruomenėje.

Be to, „Lietuvos valdovai ir kilmingieji aukėjo bažnyčioms ir vienuolynams, parapijoms ir jų administracijai, mokykloms ir prieglaudoms dėl nuoširdaus tikėjimo ir atsakomybės jausmo už savo ir

¹²⁰ Kiaupa Z., Kiaupienė J., Kuncevičius A., *Lietuvos istorija iki 1795 metų*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 1998, p. 273.

¹²¹ Jučas M., *Lietuvos parapijos XV-XVIII a.*, „Aidai“, 2007, p. 38.

¹²² Ten pat, p. 38.

savo pavaldinių sielų išganymą“¹²³. Taigi didikai ne tik funduodavo bažnyčių statymą, bet ir toliau joms aukodavo. Tačiau nėra aišku, ar taip buvo ir su Ylakių bažnyčia. Nes tik „parapijas kūrė vyskupai, o materialiai jas rėmė kilmingieji“¹²⁴. Čia akivaizdžiai matyti skirtumas Ylakiuose: nors finansinę paramą bažnyčia gavo iš kilmingųjų (bent jau XVIII a. pradžioje tokias lėšas ji gavo iš Sapielių bažnyčios statymui), netikslinga teigti, jog jai nuolatos būdavo suteikiama materiali parama. Taigi parapijos turėdavo nuolatinį „globotojų“, o filinės bažnyčios, kaip šiuo atveju ir Ylakių, greičiausiai gaudavo lėšų tik bažnyčios statymui, bet ne nuolatos. Čia galima pateikti ir kitų, netoli Ylakių buvusių, bažnyčių fundavimo pavyzdžių: 1792 m. Benediktas Adomavičius, funduodamas Sedos bažnyčią (filija Skuodo grafystėje), sakė norįs padėti mirusiųjų sieloms ir „laikinus turtus, garbės dalykus, kurie laikui bėgant išnyksta iš žmonių atminties, geriau permaldauti įžleistą Dievo Didybę stiprinant Jo šventą garbinimą ir Jo patikėtus mums turtus atiduoti ir įsigyti Jo amžinuosius pažadus“¹²⁵; taip pat pagal M. Jučo tyrinėjimus matyti, jog 1752 m. rugsėjo 30 d. Kazimieras Pilsudskis fundavo Žemalės Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčią. Be to, svarbu paminėti, jog už fundatorius buvo laikomos mišios: „Žemaičių vyskupas Steponas Giedraitis 1783 m. pranešime į Romą rašė, kad jo vyskupijos visų bažnyčių zakrastijose yra šv. Mišių sąrašai nurodant mėnesį ir dieną, kai kunigai *ad mentem fundatorum et benefactorum absolvi debeant* (už fundatorių ir geradarių sielas privalo melstis) ir laikomasi griežtai, ką patvirtina dekanų ir generalinės vizitacijos“¹²⁶. Taigi galima padaryti išvadą, jog kiekviena auka bažnyčioms buvo labai svarbi. Atsidėkojant, fundatoriai buvo pagerbiami, už juos laikant mišias.

Abstrakčiai išsiaiškinus, kokia situacija tuo metu buvo visoje Žemaičių vyskupijoje ir kaip vystėsi parapijos, galima labiau įsigilinti į parapijų ir filijų skirtumus bei panašumus. Kaip teigia M. Jučas, parapija – teritoriškai apibrėžta tikinčiųjų bendruomenė. Tačiau kyla klausimas, ar pakanka teritorinio apibrėžtumo, kad tikinčiųjų bendruomenė taptų parapija? Tokiu atveju Ylakai jau XVIII a. turėjo vadintis parapija, nes turėjo tikinčiųjų bendruomenę tam tikroje teritorijoje (tai matyti ir iš rašytų metrikų, nes visgi į tam tikros bažnyčios metrikų knygas buvo surašomi tik tos apylinkės gyventojai: priklausomai nuo situacijos, gimę, mirę ar susituokę). Tačiau parapija negali egzistuoti be savo

¹²³ Jučas M., *Lietuvos parapijos XV-XVIII a.*, „Aidai“, 2007, p. 5.

¹²⁴ Ten pat, p. 5.

¹²⁵ Ten pat, p. 75.

¹²⁶ Ten pat, p. 75.

institucijų: klebonijos, mokyklos, prieglaudos, brolijos. O kad Ylakiuose būtų buvusi mokykla, prieglauda ar brolija duomenų nepavyko rasti. Tuo labiau, kad šios įstaigos būtų priklausomos nuo bažnyčios. Pavyzdžiui, „Skuodo 1572 m. lokacinėje privilegijoje minimos ir liuteronų, ir katalikų bažnyčios, bet mokyklos neminimos“¹²⁷. Tačiau čia kalbama tik apie XVI a., taigi mokyklos dar tik kūrėsi, kartu plėtėsi ir pats miestas. Iš to seka faktas, jog Skuodas Žemaičių vyskupystės dekanatu tapo XVII a. pirmojoje pusėje. Vadinasi, tuo metu Skuode jau buvo visos bažnytinės institucijos, dėl kurių egzistavimo Skuodas jau galėjo vadintis parapija. Lyginant Skuodo, kaip parapijos, ir Ylakių, kaip Skuodo bažnyčios filijos, padėtį XVIII a., nenuostabu, jog Ylakiuose dar nebuvo tokios įstaigos kaip mokykla, kuri turėtų priklausyti nuo bažnyčios.

Aišku tai, jog „be pastovios bažnytinės beneficijos, t.y. žemės su joje gyvenančiais žmonėmis ir jų prievolėmis, negalėjo būti parapijos“¹²⁸. Tai dar vienas parapijos ir filijos skirtumas, įrodantis, kodėl XVIII a. mano tiriamuose Ylakiuose nebuvo parapijos. Čia nebuvo pastovios bažnytinės beneficijos. Taip pat Ylakiuose nebuvo nuolatinio tikinčiuosius aptarnaujančio klebono. Ylakių bažnyčią aptarnaudavo iš Skuodo parapijos atsiųsti klebonai. Nors ir neturėdama savo parapijos ir nuolatinio klebono, ji buvo reikalinga Ylakių apylinkių žmonėms tikėjimui išpažinti. Tai akivaizdu, nes bažnyčioje buvo suteikiami Sakramentai (tai vėlgi matyti iš tyrinėtų bažnyčios metrikų knygų).

¹²⁷ Kryževičius V., *Lietuvos privilegijuotieji miestai: XVII a. antroji pusė – XVIII a.*, Vilnius: „Mokslas“, 1981, p. 41.

¹²⁸ Jučas M., *Lietuvos parapijos XV-XVIII a.*, „Aidai“, 2007, p. 67.

IŠVADOS

1. XVIII a. pradžioje Sapiegos susigražino prarastas žemes. Taip į jų valdas pateko Skuodo apylinkėse esantys Ylakiai. Negalima vienareikšmiškai teigti, jog Ylakiai tik tuomet, kai tapo Sapiegų nuosavybe, įgavo šią tokią reikšmę savo regione. Tačiau čia amžiaus pradžioje Aleksandro Sapiegos rūpesčiu buvo pastatyta bažnyčia, kuri buvo reikalinga kaimo bendruomenei. Taip pat ilgainiui (1717–1725 m.) Ylakiai iš kaimo tapo miesteliu: keitėsi miestelio planas, išsiplėtė teritorija. Taigi XVIII a. Ylakiai akivaizdžiai išaugo.
2. Skuodo miestas, kurio apylinkėse yra Ylakiai, turėjo Magdeburgo teises jau nuo XVII a. vidurio. Tačiau Skuodas priklausė privačiam savininkui, t.y. Sapiegoms. Taigi nors mieste ir buvo magdeburginės privilegijos, miestiečiai buvo priklausomi nuo pono valios lygiai taip pat, kaip ir Skuodo apylinkėse gyvenantys valstiečiai. Ylakiai buvo agrarinio tipo miestas, priklausantis žemvaldžiui, ir jame gyvenantys žmonės neturėjo teisės užsiimti prekyba. Todėl šiam miesteliui nebuvo suteiktos jokios privilegijos, kai tuo metu daug panašių miestelių turėjo turgaus ir prekymečių teises. Taigi Ylakiai neturėjo jokios reikšmės LDK mastu.
3. Tiriant demografinius pokyčius Ylakiuose XVIII a. Pirma reikia pasakyti, jog didelės žalos (kaip ir visoje valstybėje) padarė XVIII a. pradžios negandos – karai, didikų tarpusavio kovos, badas bei maras. Tuo laikotarpiu vien Žemaitijoje išmirė beveik pusė gyventojų. Pastebėtina, jog po bado ir maro Ylakiuose gimstamumas sumažėjo beveik per pusę. Tačiau, kaip ir visa valstybė, Ylakiai demografiniu požiūriu pradėjo atsigauti XVIII a. viduryje – antroje amžiaus pusėje. Vaikų gimstamumas, lyginant su gimstamumu iškart po bado bei maro, padidėjo beveik dvigubai. Taip pat svarbu tai, jog gimstamumas padidėjo ne tik lyginant su laikotarpiu po bado bei maro, bet gimusių vaikų skaičius padidėjo ir lyginant su amžiaus pradžios (dar prieš badą ir marą) vaikų gimstamumu.
4. Kalbant apie vaiko gimimą iš krikštynas Žemaitijoje, svarbu paminėti, jog vaiko gimimas nebuvo labai sureikšminamas. Tačiau krikštynomis buvo skiriamas didelis dėmesys. Krikštas buvo svarbus, nes tikėta, jog nekrikštytam vaikui gresia įvairūs pavojai. Taip pat nekrikštytų žmonių kunigai neleisdavo laidoti kapinėse. XVIII a. Ylakiuose daugiausiai krikštynų būdavo vasario, kovo, balandžio ir gegužės mėnesiais. Taigi galima sakyti, jog didžiausias

gimstamumas Ylakiuose tuo laikotarpiu buvo metų pradžioje. Mažiausias gimstamumas fiksuojamas birželio, rugpjūčio, rugsėjo, lapkričio, gruodžio ir sausio mėnesiais. Kadangi lapkričio, gruodžio ir sausio mėnesiai eina iš eilės, lengviau padaryti išvadą, jog krikštytųjų buvo mažiausiai metų pabaigoje, arba tiksliau – žiemos laiku. Dar konkrečiau išskiriant, galima pasakyti, jog daugiausia krikštytųjų buvo rengiama kovo ir balandžio mėnesiais, o mažiausiai – lapkričio ir gruodžio mėnesiais.

5. Po Tridento bažnytinio susirinkimo (1545–1563 m.) visuotinai įsigalėjo krikšto vardai, kurie turėjo būti suteikiami naujagimiams krikšto metu. Lietuvoje vartojamų krikštavardžių pagal kilmę galima skirti bent penkis gausesnius sluoksnius: hebrajišką, graikišką, lotynišką (romanišką), germanišką ir slavišką. XVIII a. Ylakiuose berniukams dažniausiai būdavo suteikiami hebrajiškos ir graikiškos kilmės vardai. Slaviškos ir lotyniškos kilmės vardų berniukų tarpe vyrauja mažiau. O mergaitėms Ylakiuose buvo krikšto metu buvo duodami hebrajiškos, graikiškos ir lotyniškos kilmės vardai. Rečiau pasitaikydavo, kad krikštijant mergaitę būtų duodamas slaviškas vardas. Ylakiuose retai pasitaikydavo germaniškos kilmės vardų. Tuo laikotarpiu Ylakiuose berniukams dažniausiai būdavo duodami šie krikšto vardai: Kazimieras, Mykolas, Jonas, Juozapas, Jurgis, kiek mažiau, bet taip pat dažnai, Antonijus ir Stanislovas. Mergaitės dažniausia būdavo krikštijamos šiais vardais: Ana, Barbora, Katarina (Kotryna), Magdalena, Mariana (Marijona), Marta (Morta). Ylakiuose buvo gausi vardų įvairovė. Mergaičių vardų buvo šiek tiek platesnė įvairovė negu berniukų.
6. Kalbant apie vestuves, pirmiausia reikėtų pasakyti, jog šią šeimos šventę švėsdavo visa kaimo bendruomenė. Vestuvėse kone svarbiausią vaidmenį atlikdavo piršliai, jie suvedavo šeimas. Sudarant santuokas didžiausias dėmesys buvo kreipiamas į materialinę gerovę, apie jausmus nebuvo nė kalbos. Ylakiuose XVIII a. vestuvės dažniausiai buvo keliamos spalio, lapkričio, sausio ir vasario mėnesiais. Mažiausiai vestuvių per visą šimtmetį Ylakiuose buvo keliami kovo, balandžio, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais. Gruodžio mėnesį vestuvių nebūdavo dėl Advento laiko. Svarbiausias faktorius, kuris nulemdavo mažą sudarytų santuokų skaičių, mano manymu, buvo valstiečių darbai, kurių daugiausia būdavo vasaros metu ir rudens pradžioje.
7. Žemaičių vyskupija įkurta 1417 m. 1636 m. Skuodas tapo Žemaičių vyskupijos dekanatu. Filinės bažnyčios buvo kuriamos, nes kartai nuo gyvenvietės iki parapiinės bažnyčios atstumas siekė 15-20 km. Ylakių gyventojams Skuodo bažnyčia buvo per toli, todėl Ylakiuose buvo

įkurta filija. Tokios filijos, kaip ir Ylakiai, nors neturėjo savos parapijos ir buvo priklausomos nuo kitų bažnyčių (šiuo atveju Ylakiai priklausė Skuodui), turėjo didelės įtakos tikėjimui plisti vietinėje bendruomenėje. Parapijos turėdavo nuolatinį „globotojų“, o filinės bažnyčios, kaip šiuo atveju ir Ylakių, greičiausiai gaudavo lėšų tik bažnyčios statymui, bet ne nuolatos. Taip pat parapija negali egzistuoti be savo institucijų: klebonijos, mokyklos, prieglaudos, brolijos. O kad Ylakiuose būtų buvusi mokykla, prieglauda ar brolija duomenų nepavyko rasti. Be to, parapija negalėjo egzistuoti be pastovios bažnytinės beneficijos. Ylakiuose tokios pastovios bažnytinės beneficijos nebuvo. Taip pat Ylakiuose nebuvo nuolatinio tikinčiuosius aptarnaujančio kunigo. Ylakių bažnyčių vizituodavo kunigai iš Skuodo. Nors ir neturėdama savo parapijos ir nuolatinio klebono, bažnyčia buvo reikalinga Ylakių apylinkių žmonėms tikėjimui išpažinti. Tai liudija bažnyčioje suteikiami Sakramentai.

ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

Nepublikuoti šaltiniai

Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1699 – 1711 m., f. 1683, ap. 1, b. 2, Lietuvos valstybės istorijos archyvas.

Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1712 – 1721 m., f. 1683, ap. 1, b. 3, LVIA.

Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1777 – 1784 m., f. 1683, ap. 1, b. 10, LVIA.

Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1784 – 1794 m., f. 1683, ap. 1, b. 11, LVIA.

Ylakių RKB santuokos metrikų knyga. 1675 – 1716 m., f. 1683, ap. 1, b. 1, LVIA.

Ylakių RKB santuokos metrikų knyga. 1716 – 1737 m., f. 1683, ap. 1, b. 4, LVIA.

Ylakių RKB santuokos metrikų knyga. 1738 – 1763 m., f. 1683, ap. 1, b. 6, LVIA.

Ylakių RKB santuokos metrikų knyga. 1764 – 1804 m., f. 1683, ap. 1, b. 8, LVIA.

Internetiniai šaltiniai

1. *Bažnytiniai metrikai*, <https://sites.google.com/site/penionys/baznytiniai-metrikai> [prieiga per internetą, žiūrėta 2012 12 27].
2. Ylakių Švč. Mergelės Marijos bažnyčia, <http://www.skouds.lt/?lt=1240310514>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2012 04 13].
3. Lietuvių kalbos žodynas, <http://www.lkz.lt/startas.htm>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].
4. Miltenienė E., Ylakiai: istorijos puslapiai, „Žemaičių žemė“, 2004 m. Nr. 4, http://www.samogit.lt/kultura/Ylakiai_ist_puslapiai.htm, [prieiga per internetą, žiūrėta 2012 04 13].
5. Mukienė D., Žemaičių (Medininkų) vyskupija, http://samogitia.mch.mii.lt/VYSKUPIJA/zem_vyskup.htm, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].

6. Samas A., Žemaičių vyskupijos žemėlapis – lietuviškosios kartografijos paminklas, <http://ausis.gf.vu.lt/mg/nr/2001/02/2zv.html>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].
7. Tarptautinių žodžių žodynas, <http://www.tzz.lt/f/filija>, [prieiga per internetą, žiūrėta 2013 05 03].

Literatūra

1. Ališauskas V., D. Baronas, Černius R., Jovaiša L., Paknys M., Raila E., Streikus A., Subačius P., *Krikščionybės Lietuvoje istorija*, Aidai, 2006.
2. Čepienė I., *Lietuvių etninės kultūros istorija*, Kaunas: „Šviesa“, 1995.
3. Dundulienė P., *Senieji lietuvių šeimos papročiai*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005.
4. Janulaitienė N., Jakštys G., *Nuo didikų Sapiegų rezidencijos iki Lietuvos karo akademijos*, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, Humanitarinių mokslų katedra, karo istorijos centras, Mokslo studija, Vilnius, 2010.
5. Jučas M., *Lietuvos parapijos XV-XVIII a.*, „Aidai“, 2007.
6. Jučas M., Lukšaitė I., Merkys V., *Lietuvos istorija: nuo seniausių laikų iki 1917 metų*, Vilnius: „Mokslas“, 1988.
7. Jurginis J., *Lietuvos valstiečių istorija: nuo seniausių laikų iki baudžiavos panaikinimo*, Vilnius: „Mokslas“, 1978.
8. Kiaupa Z., *Lietuvos valstybės istorija*, Baltos lankos, 2004.
9. Kiaupa Z., Kiaupienė J., Kuncevičius A., *Lietuvos istorija iki 1795 metų*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 1998.
10. Končius I., *Žemaičio šnekos*, Vilnius, 1996.
11. Kryževičius V., *Lietuvos privilegijuotieji miestai: XVII a. antroji pusė – XVIII a.*, Vilnius: „Mokslas“, 1981.
12. Kudaba Č., *Kalvotoji Žemaitija*, Vilnius: Mintis, 1972.
13. Kuzavinis K., Savukynas B., *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003.

14. Kviklys B., *Lietuvos bažnyčios, I tomas: Telšių vyskupija*, Čikaga: Amerikos lietuvių bibliotekos leidykla, 1980.
15. Lazutka S., *Leonas Sapiega: gyvenimas, valstybinė veikla, politinės ir filosofinės pažiūros*, Vilnius: Margi raštai, 1998.
16. Meilus E., *Žemaitijos kunigaikštystės miesteliai XVII a, II pusėje – XVIII a.: Raida, gyventojai, amatai, prekyba*, Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 1991.
17. Misius K., Šinkūnas R., *Katalikų bažnyčios: žinynas*, Vilnius: „Pradai“, 1993.
18. *Skuodas: Kuršių ir žemaičių žemė*, Kaunas, Vilnius, 1995.
19. Šapoka A., *Lietuvos istorija*, Vilnius: „Mokslas“, 1989.
20. Vyšniauskaitė A., Kalnius P., Paukštytė R., *Lietuvių šeima ir papročiai*, Vilnius: „Mintis“, 1995.

SANTRAUKA

XVII a. viduryje – XVIII a. viduryje stiprėjant katalikų tikėjimui, LDK plėtėsi parapijų tinklas. Tuo tikslu, kad tikėjimas pasiektų visus žmones, buvo kuriamos filinės bažnyčios. Skuodo bažnyčia turėjo filiją Ylakiuose. Mano bakalauro darbe ir bus tiriama Skuodo bažnyčios filijos Ylakiuose XVIII a. istorija. Ylakių istorija tyrinėta remiantis Ylakių bažnyčios gimimo ir santuokos metrikų knygomis.

Šiaurės karo metu LDK miestai ir miesteliai ėjo iš rankų į rankas. Tai vyko, nes į kovas įsitraukė susipriešinę bajorai. Ylakiai į Sapiegų giminės valdas pateko XVIII a. pradžioje. Galima teigti, kad XVIII a. pradžioje Sapiegos tik susigrąžino jau seniau turėtas valdas, o ne užėmė naujas (bent jau kalbant apie Skuodo valdas, kuriose yra Ylakiai). Negalima vienareikšmiškai teigti, jog Ylakiai tik tuomet, kai tapo Sapiegų nuosavybe, įgavo šokią tokią reikšmę savo regione. Tačiau čia amžiaus pradžioje Aleksandro Sapiegos rūpesčiu buvo pastatyta bažnyčia, kuri buvo reikalinga kaimo bendruomenei. Taip pat tuo laikotarpiu Ylakiai iš kaimo tapo miesteliu. Taigi, vienaip ar kitaip, galima daryti prielaidą, jog Sapiegų įsitvirtinimas šiose žemėse darė įtaką ir Ylakių, kaip miestelio, išaugimui.

Kalbant apie pačius Ylakius, reikia pasakyti, kad tai nedidelis miestelis, esantis 20 km į rytus nuo Skuodo, 30 km į vakarus nuo Mažeikių. Miestelis suskaidytas į stačiakampius pagal gatves – toks miestelio išplanavimas yra išlikęs nuo senovės. Ylakiai iš kitų kaimų išsiskyrė didžiausiu aikštei paskirtu plotu. Ylakiai iš kaimo miesteliu tapo 1717 – 1725 m., tuomet pasikeitė miestelio planas, išsiplėtė teritorija. XVIII a. miestelyje didelis dėmesys buvo skiriamas tikėjimui: statomos ir remontuojamos bažnyčios.

Kadangi Ylakiai buvo Skuodo apylinkėse, svarbu paminėti, kad Skuodo miestas jau nuo XVII a. vidurio turėjo magdeburgines teises. Tačiau Skuodas priklausė privačiam savininkui, t.y. Sapiegoms. Taigi nors mieste ir buvo magdeburginės privilegijos, miestiečiai buvo priklausomi nuo pono valios lygiai taip pat, kaip ir Skuodo apylinkėse gyvenantys valstiečiai. Kalbant apie valstiečių padėtį, būtina paminėti, jog XVIII a. kūrėsi nemažai miestelių ir kai kurie iš jų turėjo galimybę gauti turgaus ir prekymečių privilegijas. Tuo laikotarpiu, po visų negandų, kurios nualino kraštą, buvo labai svarbu atkurti ūkį ir stabilizuoti ekonominę padėtį šalyje. Plito prekinis ūkis. Tačiau tokie maži miesteliai, kaip

Ylakiai, kurie neturėjo turgaus ir prekymečių privilegijų, liko agrariniai ir neturėjo teisės prekiauti. Ylakiai buvo priklausomi nuo žemvaldžio ir neturėjo didesnės reikšmės visos valstybės mastu.

Tiriant Ylakių istoriją XVIII a., svarbu atkreipti dėmesį į demografinius pokyčius. Amžiaus pradžioje vyko Šiaurės karas, vyko didikų tarpusavio kovos, visoje šalyje siautėjo badas ir maras. Visa tai nusinešė daugybę aukų. Vien Žemaitijoje išmirė beveik pusė gyventojų. Nagrinėjant Ylakių gimimo metrikų knygas akivaizdžiai matyti, kad gimstamumas stipriai sumažėjo ne tik bado ir maro metu. Po bado ir maro dar daug laiko gimstamumas nedidėjo, nes išmirė daug jaunų, galinčių gimdyti vaikus, žmonių. Demografinis atsigavimas Ylakiuose matyti tik XVIII a. antroje pusėje. Galima teigti, kad gimstamumas padvigubėjo, lyginant su metais po bado ir maro. Amžiaus pabaigoje jau matyti dar didesnis gyventojų prieaugis. Lyginant amžiaus pabaigos gimstamumą su tuo, kuris buvo iškart po bado ir maro, galima teigti, jog truputį daugiau nei per pusę šimtmečio gyventojų prieaugis išaugo dvigubai. Vaikų gimstamumas padidėjo ne tik lyginant su laikotarpiu po bado bei maro, bet gimusių vaikų skaičius padidėjo ir lyginant su amžiaus pradžios (dar prieš badą ir marą) vaikų gimstamumu.

Nagrinėjant vaikų gimimą ir krikštynas Ylakiuose, pirmiausia reikėtų pasakyti, jog Žemaitijoje vaiko gimimas nebuvo labai sureikšminamas. Daug didesnis dėmesys buvo skiriamas krikštynoms. Taip buvo todėl, kad lietuviai nuo seno tikėjo, jog nekrikštytam vaikui gali grėsti įvairūs pavojai. Be to svarbus faktas tas, jog kunigai neleisdavo nekrikštytų žmonių laidoti kapinėse. Tokius nekrikštytus žmones buvo galima laidoti už kapinių tvoros, vadinamosiose savižudžių kapinėse. Apžvelgiant viso XVIII a. krikštynų laikus, galima išskirti kelis pagrindinius mėnesius, kuomet Ylakiuose dažniausiai būdavo krikštynos. Daugiausiai krikštynų būdavo vasario, kovo, balandžio ir gegužės mėnesiais. Taigi, kitaip tariant, didžiausias gimstamumas Ylakiuose būdavo metų pradžioje. Mažiausiai krikšto atvejų Ylakių gimimo metrikų knygose fiksuojama birželio, rugpjūčio, rugsėjo, lapkričio, gruodžio ir sausio mėnesiais. Taigi mažiausiai krikštynų būdavo žiemos metu. Dar konkrečiau išskiriant, galima pasakyti, jog daugiausiai krikštynų buvo rengiama kovo ir balandžio mėnesiais, o mažiausiai – lapkričio ir gruodžio mėnesiais.

Be abejo, tiriant krikštynas svarbu aptarti ir krikšto vardus. Po Tridento bažnytinio susirinkimo (1545–1563 m.) visuotinai įsigalėjo krikšto vardai, kurie turėjo būti suteikiami naujagimiams krikšto metu. Ylakių gimimo metrikų knygose užfiksuota įvairių kilmių vardai. XVIII a. Ylakiuose berniukams

dažniausiai būdavo suteikiami hebrajiškos ir graikiškos kilmės vardai. Slaviškos ir lotyniškos kilmės vardų berniukų tarpe vyrauja mažiau. O mergaitėms Ylakiuose buvo krikšto metu buvo duodami hebrajiškos, graikiškos ir lotyniškos kilmės vardai. Rečiau pasitaikydavo, kad krikštijant mergaitę būtų duodamas slaviškas vardas. Ylakiuose retai pasitaikydavo germaniškos kilmės vardų. Tuo laikotarpiu Ylakiuose berniukams dažniausiai būdavo duodami šie krikšto vardai: Kazimieras, Mykolas, Jonas, Juozapas, Jurgis, kiek mažiau, bet taip pat dažnai, Antonijus ir Stanislovas. Mergaitės dažniausia būdavo krikštijamos šiais vardais: Ana, Barbora, Katarina (Kotryna), Magdalena, Mariana (Marijona), Marta (Morta). Ylakiuose buvo gausi vardų įvairovė. Mergaičių vardų buvo šiek tiek platesnė įvairovė negu berniukų.

Žemaitijoje vestuves švęsdavo visa kaimo bendruomenė. Tai būdavo ne tik šeimos šventė, bet ir visų kaimo gyventojų susiėjimas. Tokios vestuvės turėdavo daug įvairių tradicijų. Tačiau pirma reikėtų pasakyti, kad santuokos būdavo sudaromos ne iš meilės, o dėl materialios gerovės. Todėl dar prieš vestuves buvo apžiūrimas antrosios pusės ūkis. Taip pat, ypatingai Žemaitijoje, didelis dėmesys buvo skiriamas kraičiui. Vestuvėse pagrindinį vaidmenį atlikdavo piršliai, nes jie suveddavo šeimas į bendrą sąjungą. Ylakiuose XVIII a. vestuvės dažniausiai buvo keliamos spalio, lapkričio, sausio ir vasario mėnesiais. Mažiausiai vestuvių per visą šimtmetį Ylakiuose buvo keliami kovo, balandžio, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais. Gruodžio mėnesį vestuvių nebūdavo dėl Advento laiko. Svarbiausias faktorius, kuris nulemdavo mažą sudarytų santuokų skaičių, mano manymu, buvo valstiečių darbai, kurių daugiausia būdavo vasaros metu ir rudens pradžioje.

Kalbant apie filiją Ylakiuose, reikia pasakyti, kad ji priklausė Skuodo bažnyčiai. Skuodas dar 1636 m. tapo Žemaičių vyskupijos dekanatu. Filija Ylakiuose buvo įkurta, nes gyvenvietės žmonėms iki Skuodo bažnyčios buvo tolimas kelias. Į bažnyčią Ylakiuose iš Skuodo atvykdavo kunigai, kurie aptarnaudavo vietinius gyventojus. Ylakių bažnyčioje taip pat buvo vedamos metrikų knygos. Tačiau XVIII a. Ylakiuose išliko tik filija; parapija nesikūrė. Ylakiuose nebuvo tam tikrų parapijai būtinų institucijų: klebonijos, mokyklos, prieglaudos, brolijos. Be to, Ylakiuose nebuvo pastovios bažnytinės beneficijos, be kurios parapija negali egzistuoti.

Taigi apibendrinant, galima pasakyti, kad XVIII a. Ylakai ne tik atsigavo po amžiaus pradžios negandų, bet ir išaugo kaip miestelis, čia vis didėjo gyventojų skaičius. Laikui bėgant augo

gimstančiųjų skaičius, vis daugiau buvo sudaroma santuokų. Nors XVIII a. Ylakiuose nebuvo įkurta parapija, galima teigti, jog čia laikėsi tvirta Skuodo bažnyčios filija.

HISTORY OF SKUODAS CHURCH PHILIA IN YLAKIAI IN THE 18TH CENTURY

Summary

In the 17th century middle – 18th century middle the Catholic faith was strengthened. Parishes system in the Grand Duchy of Lithuania was expanded. Then was developed philias of church in all regions, in order that faith could reach all people. Skuodas church had philia in Ylakiai. In my undergraduate work I was investigated Skuodas church philia in Ylakiai in the 18th century. History of Ylakiai was investigated on the basis of birth and marriage registry books of Ylakiai church.

GDL cities and towns went from hand to hand in time of the Northern War. It was happened because in the fighting involved nobility. In the 18th century Ylakiai became the property of Sapiegos. We can say that in the 18th century Sapiegos recovered their lands, but not occupied new lands (if we talk about Skuodas and Ylakiai). We can't only say that Ylakiai became significant in region when this small town became the property of Sapiegos. However in the start of the century Aleksandras Sapiega was cared for church construction. This church was imported for people in Ylakiai. In the 18th century the village has become a small town. It can be assumed that entrenchment of Sapiegos in these lands had influence for Ylakiai growth.

Then we talk about Ylakiai, need to say that this small town is 20 km in the east of Skuodas, 30 km in the west of Mažeikiai. Ylakiai is divided to rectangles. This scheme of Ylakiai is very old. This small town had very big city hall. In the 18th century particular attention was paid to the faith: built and repaired the church. The village has become a small town in 1717 – 1725. Then the scheme of Ylakiai was changed, a small town was growing.

Ylakiai was the philia of Skuodas church, so we need to say that Skuodas in the 17th century got Magdeburg perquisites. But Skuodas was the property of Sapiegos. So people from Skuodas were like people from villages because they all didn't have liberties. It is important to say that in the 18th century in the whole country were created cities. These cities had a chance to get perks for marketing. After all disasters it was very important to restore the economy and stabilize the economic situation in the

country. However small cities like Ylakiai didn't have perks for marketing, so these small cities remained agrarian. Ylakiai was property of landowner and didn't have big meaning for all country.

Then we investigate history of Ylakiai, we need to talk about demographic changes. In the beginning of the century was Northern war, in our country nobility were fighting, in the whole country were raging famine and pestilence. In this time died a lot of people. Then in Žemaitija died almost half of the all people. To analyzing birth and marriage registry books of Ylakiai we can see that birth rate fell sharply not only in the time of famine and pestilence. After famine and pestilence more time fertility wasn't growing. Because died a lot of young people who can got a children. Through more than 50 years number of people was growing double. We can say that more children were born in the second half of the 18th century than after famine and pestilence. In the end of the century we can see that number of people was growing. Demographic recovery in Ylakiai was in the second half of the 18th century.

To analyzing baptism in Ylakiai, first we need to say that in Žemaitija region birth of a child wasn't very important thing. More important was baptism. All the time Lithuanians were thinking that child which is not baptized couldn't be safe in the world. Moreover, priestès not allowed unbaptized people buried in the cemetery. Talking about all 18th century we can divided several main months when was usually christening in Ylakiai. Most christening was in February, March, April and May. The highest birth rates in Ylakiai were in the beginning of the year. So minimum christening were in winter time. Minimum christening in Ylakiai was in June, August, September, November, December and January.

In the 16th century prevailed baptismal names. In the 18th century in Ylakiai boys were usually given Hebrew and Greek origin names. Slavic and Latin name among boys dominated less. The girls were given at baptism Hebrew, Greek and Latin origin names. Rarely girls were given the names of Slavonic. Very rare names in Ylakiai were of Germanic origin. Boys in Ylakiai were often given the names of those: Kazimieras, Mykolas, Jonas, Juozapas, Jurgis, Antonijus and Stanislovas. Girls were often given the names of those: Ana, Barbora, Katarina (Kotryna), Magdalena, Mariana (Marijona), Marta (Morta).

Wedding was not only families holiday. Wedding was important festival in all village for everyone. Weddings have many different traditions. But first of all, need to say that in the 18th century marriage was concluded not out of love, but for material welfare. Before the wedding was examined second-hand equipment. In the 18th century in Ylakiai weddings were usually celebrated in October, November, January and February. At least the weddings were celebrated in March, April, August and September. In December the wedding was no, because it was Advent time. At least the weddings were celebrated during the summer and early autumn, because in this time people were working in the fields end etc.

Philia in Ylakiai was the property of the Skuodas church. Philia in Ylakiai was created because Skuodas church was to far for people from Ylakiai. Moreover, in Ylakiai wasn't constant ecclesiastical benefice. In Ylakiai were writing birth and marriage registry books. But all 18th century in Ylakiai was just philia of Skuodas church. There was no parish. In Ylakiai wasn't rectory, schools, shelters, fraternity. Parish couldn't exist without these institutions. In philia all the time was coming the priests. They served by the local people.

So I can say that in the 18th century Ylakiai recovered from the hardships, has grown as a township. Moreover, all time in the second half of century here was growing number of people. In the 18th century in Ylakiai wasn't created parish, but we can say that here was very strong philia of Skuodas church.

PRIEDAI

1 priedas

13 lentelė. Skuodo miesto ir valsčiaus mokesčių santykis

Metai	Žemė (valakais)		Činšas už žemę (tim-pomis)		Nuoma (miesto)			Mies-to žydų mo-kes-čiai	Kitos pajamos	Iš viso
	mies-to	vals-čiaus	mies-to	vals-čiaus	propi-naci-jos	malū-no	tur-gaus			
1756	39	282	2114	10981	3866	1000	250	500	1608	20601
1757	39	282	2076	10963	3866	1766	250	520	4310	23751

Lentelė sudaryta, remiantis: CVIA, f. 1292, ap. 1, b. 90.

Kryževičius V., *Lietuvos privileijuotieji miestai: XVII a. antroji pusė – XVIII a.*, Vilnius: „Mokslas“, 1981, p. 77.

2 priedas

Pakrikštytų vaikų skaičius 1700–1711 m.

	1700 m.	1701 m.	1702 m.	1703 m.	1704 m.	1705 m.	Iš viso
Sausis	13	10	6	7	11	6	53
Vasaris	12	11	12	6	7	14	62
Kovas	15	14	17	8	22	18	94
Balandis	10	22	18	19	11	17	97
Gegužė	13	22	17	10	19	12	93
Birželis	7	9	14	6	11	16	63
Liepa	7	7	18	8	13	7	60
Rugpjūtis	6	8	8	8	14	9	53
Rugsėjis	13	10	15	6	9	10	63
Spalis	16	18	14	6	6	13	73
Lapkritis	12	4	11	12	13	3	55
Gruodis	11	6	6	-	8	11	42
Iš viso	135	141	156	96	144	136	808

	1706 m.	1707 m.	1708 m.	1709 m.	1710 m.	1711 m.	Iš viso
Sausis	8	3	11	8	11	4	43
Vasaris	9	18	4	11	8		52
Kovas	13	19	9	15	12	5 <	71 <
Balandis	11	16	12	22	5		69 <
Gegužė	15	14	18	8	8	3	66
Birželis	17	16	7	8	8	6	62
Liepa	5	13	11	9	5	10	53
Rugpjūtis	12	14	14	8	9	15 <	72 <
Rugsėjis	3	24	10	9	5	11 <	62 <
Spalis	6	9	13	5	4	8 <	45 <
Lapkritis	4	12	13	13	2	Neišlikę	44 <
Gruodis	5	9	12	13	4	Neišlikę	43 <
Iš viso	108	167	134	129	81	62 <	681 <

Pakrikštytų vaikų skaičius nuo 1700 m. iki 1711 m. pagal mėnesius ir iš viso:

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Viso
1700 – 1711 m.	96	114	165 <	166 <	159	125	113	125 <	125 <	118 <	99 <	85 <	1 489 <

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1699-1711 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 2.

3 priedas

Pakrikštytų vaikų skaičius 1712–1721 m.

	1712 m.	1713 m.	1714 m.	1715 m.	1716 m.	1717 m.	Iš viso
Sausis	9	12	11	13	7	10	62
Vasaris	7	13	23	8	9	14	74
Kovas	9	12	12	13	16	11	73
Balandis	11	6	4	6	12	9	47
Gegužė	7	7	11	9	11	11	56
Birželis	8	9	14	8	5	12	56
Liepa	8	9	8	3	5	5	38
Rugpjūtis	8	Nerašyta	3	3	9	5	28
Rugsėjis	11	5	6	7	22	10	61
Spalis	8	6	9	5	Nerašyta	14	42
Lapkritis	10	Nerašyta	Nerašyta	2	1	5	18
Gruodis	6	10	7	4	8	3	38
Iš viso	102	89	108	81	105	109	594

	1718 m.	1719 m.	1720 m.	1721 m.	Iš viso
Sausis	7	8	8	13	36
Vasaris	5	10	9	7	31
Kovas	12	7	9	13	41
Balandis	10	3	8	7	28
Gegužė	5	11	15	9	40
Birželis	8	1	7	10	26
Liepa	7	5	3	1	16
Rugpjūtis	5	3	7	-	15
Rugsėjis	3	7	4	-	14
Spalis	11	6	11	-	28
Lapkritis	10	5	5	-	20
Gruodis	3	9	10	-	22
Iš viso	86	75	96	60	317

Pakrikštytų vaikų skaičius nuo 1712 m. iki 1721 m. pagal mėnesius ir iš viso:

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Viso
1712	98	105	114	75	96	82	54	43	75	70	38	60	911
– 1721 m.													

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1712-1721 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 3.

4 priedas

Pakrikštytų vaikų skaičius 1777–1784 m.

	1777 m.	1778 m.	1779 m.	1780 m.	Iš viso
Sausis	-	15	23	15	53
Vasaris	-	13	14	18	45
Kovas	-	12	21	18	51
Balandis	-	23	25	21	69
Gegužė	-	16	23	20	59
Birželis	10	15	20	16	61
Liepa	12	19	9	12	52
Rugpjūtis	24	10	11	16	61
Rugsėjis	20	15	20	13	68
Spalis	14	22	13	21	70
Lapkritis	9	18	7	13	47
Gruodis	9	13	14	21	57
Iš viso	98	191	200	204	693

	1781 m.	1782 m.	1783 m.	1784 m.	Iš viso
Sausis	24	17	12	7	60
Vasaris	16	17	14	21	68
Kovas	22	26	14	12	74
Balandis	17	17	17	20	71
Gegužė	14	12	14	19	59
Birželis	8	15	10	21	54
Liepa	14	16	18	15	63
Rugpjūtis	9	14	14	9	46
Rugsėjis	16	15	10	14	55
Spalis	13	21	16	-	50
Lapkritis	17	11	14	-	42
Gruodis	12	9	13	-	34
Iš viso	182	190	166	138	676

Pakrikštytų vaikų skaičius nuo 1777 m. iki 1784 m. pagal mėnesius ir iš viso:

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Viso
1777 – 1784 m.	113	113	125	140	118	115	115	107	123	120	89	91	1369

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1777-1784 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 10.

5 priedas

Pakrikštytų vaikų skaičius 1784–1794 m.

	1784 m.	1785 m.	1786 m.	1787 m.	1788 m.	1789 m.	Iš viso
Sausis	-	12	13	17	7	11	60
Vasaris	-	17	13	13	8	16	67
Kovas	-	23	20	23	20	16	102
Balandis	-	15	23	11	19	12	80
Gegužė	-	21	14	17	8	17	77
Birželis	-	14	14	9	16	12	65
Liepa	-	19	14	13	12	13	71
Rugpjūtis	-	12	16	13	11	13	65
Rugsėjis	14	13	10	14	16	17	82
Spalis	15	13	6	12	13	13	72
Lapkritis	15	14	12	11	10	18	80
Gruodis	16	9	11	9	8	5	58
Iš viso	58	182	166	162	148	163	879

	1790 m.	1791 m.	1792 m.	1793 m.	1794 m.	Iš viso
Sausis	9	19	18	11	24	81
Vasaris	24	15	21	14	16	90
Kovas	15	28	17	16	-	76
Balandis	11	22	11	16	-	60
Gegužė	8	16	9	17	-	50
Birželis	13	12	12	18	-	55
Liepa	14	15	22	18	-	69
Rugpjūtis	16	13	21	21	-	71
Rugsėjis	14	12	8	15	-	49
Spalis	20	15	19	22	-	76
Lapkritis	11	16	11	10	-	48
Gruodis	14	15	17	12	-	58
Iš viso	169	198	186	190	40	783

Pakrikštųjų vaikų skaičius nuo 1784 m. iki 1794 m. pagal mėnesius ir iš viso:

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Viso
1784 – 1794 m.	141	157	178	140	127	120	140	136	131	148	128	116	1662

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1784 – 1794 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 11.

6 priedas

Dažniausiai pasitaikantys vardai 1700-1701 metais.

Mergaitės	Berniukai
Ana (32 k.) <i>hebrajiška kilmė</i>	Jonas (26 k.) <i>hebrajiška kilmė</i>
Barbora (19 k.) <i>graikiškos kilmės</i>	Jurgis (15 k.) <i>graikiškos kilmės</i>
Mariana (Marijona) (13 k.) <i>lotyniškos kilmės</i>	Michaelis (Mykolas) (12 k.) <i>hebrajiška kilmė</i>
Magdalena (12 k.) <i>hebrajiška kilmė</i>	Dovydas (7 k.) <i>hebrajiška kilmė</i>
Marta (Morta) (8 k.) <i>hebrajiška kilmė</i>	Antonijus (7 k.) <i>lotyniškos kilmės</i>
Eva (Ieva) (8 k.) <i>hebrajiška kilmė</i>	Kazimieras (7 k.) <i>slaviškos kilmės</i>
Katarina (Kotryna) (7 k.) <i>graikiškos kilmės</i>	Stanislovas (6 k.) <i>slaviškos kilmės</i>
Kazimiera (7 k.) <i>slaviškos kilmės</i>	Simonas (5 k.) <i>hebrajiška kilmė</i>

Elizabeta (Elzbieta) (4 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Justina (4 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Konstancija (3 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Zuzana (3 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Kristina (3 k.) <i>sulot. graik.</i> Stanislova (2 k.) <i>slaviškos kilmės</i> Paula (Paulina) (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Augustina (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Stefanija (2 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Dorotėja (2 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Kiti vardai: Agata, Antonija, Apolonija, Dominyka, Sofija, Viktorija ir kt.	Juozapas (4 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Pranciškus (4 k.) <i>sulot. germ.</i> Izidorius (3 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Andriejus (3 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Petras (3 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Adomas (3 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Matas (2 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Baltramiejus (2 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Paulius (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Kiti vardai: Abrahamas, Andrius, Augustinas, Jokūbas, Kasparas, Kristoforas, Laurencijus, Markas, Martynas ir kt.
--	---

Dažniausiai pasitaikantys vardai 1707-1708 metais.

Mergaitės	Berniukai
Ana (30 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Barbora (27 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Mariana (Marijona) (24 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Katarina (Kotryna) (14 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Eva (Ieva) (12 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Justina (9 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Magdalena (9 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Konstancija (7 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Marta (Morta) (4 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Elizabeta (Elzbieta) (3 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Apolonija (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Kristina (2 k.) <i>sulot. graik.</i> Juzefa (2 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Rozalija (2 k.) <i>ital.</i> Kiti vardai: Brigita, Dorotėja, Elena, Stefanija, Toma ir kt.	Jonas (20 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Antonijus (19 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Jurgis (11 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Juozapas (10 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Kazimieras (10 k.) <i>slaviškos kilmės</i> Stanislovas (9 k.) <i>slaviškos kilmės</i> Michaelis (Mykolas) (9 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Matas (8 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Baltramiejus (6 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Dovydas (6 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Andriejus (6 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Petras (5 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Stefanas (Steponas) (4 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Pranciškus (4 k.) <i>sulot. germ.</i> Martynas (4 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Laurencijus (3 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Niklausas (2 k.) Simonas (2 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Kiti vardai: Abrahamas, Danielius, Ignacijus, Izidorius, Jokūbas, Kasparas, Tomas ir kt.

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1699-1711 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 2.

Dažniausiai pasitaikantys vardai 1712-1713 metais.

Mergaitės	Berniukai
Mariana (Marijona) (21 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Ana (16 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Barbora (16 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Katarina (Kotryna) (9 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Justina (7 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Kazimiera (6 k.) <i>slaviškos kilmės</i> Marta (Morta) (6 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Elizabeta (Elzbieta) (5 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Magdalena (5 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Konstancija (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Apolonija (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Eva (Ieva) (2 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Kiti vardai: Regina, Roza (Rožė), Stanislova, Zuzana, Uršulė ir kt.	Jonas (13 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Juozapas (9 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Kazimieras (8 k.) <i>slaviškos kilmės</i> Stanislovas (6 k.) <i>slaviškos kilmės</i> Andriejus (6 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Petras (5 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Michaelis (Mykolas) (4 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Simonas (4 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Jokūbas (4 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Matas (4 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Antonijus (4 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Jurgis (3 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Izidorius (2 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Dovydas (2 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Tomas (2 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Baltramiejus (2 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Laurencijus (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Kiti vardai: Pranciskas, Kristoforas, Martynas, Niklausas, Paulius ir kt.

Dažniausiai pasitaikantys vardai 1719-1720 metais.

Mergaitės	Berniukai
Barbora (15 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Ana (13 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Kazimiera (10 k.) <i>slaviškos kilmės</i> Katarina (Kotryna) (7 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Magdalena (7 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Mariana (Marijona) (7 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Juzefa (6 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Stanislova (4 k.) <i>slaviškos kilmės</i> Roza (Rožė) (4 k.) <i>suliet. lot.</i> Martyna (4 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Justina (4 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Izidora (3 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Anastazija (2 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Stefanija (2 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Konstancija (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Antonija (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Laurencija (2 k.) <i>lotyniškos kilmės</i> Kristina (2 k.) <i>sulot. graik.</i>	Jurgis (9 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Jonas (9 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Juozapas (7 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Michaelis (Mykolas) (6 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Matas (6 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Simonas (4 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Kazimieras (4 k.) <i>slaviškos kilmės</i> Pranciškus (3 k.) <i>sulot. germ.</i> Dovydas (3 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Tomas (3 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Stefanas (Steponas) (3 k.) <i>graikiškos kilmės</i> Kiti vardai: Andriejus, Baltramiejus, Jokūbas, Kasparas, Laurencijus, Marius, Niklausas, Paulius ir kt.

Elizabeta (Elzbieta) (2 k.) <i>hebrajiška kilmė</i> Kiti vardai: Agnė, Apolonija, Elena, Eva (Ieva), Ignacija, Marta (Morta), Regina, Zuzana ir kt.	
---	--

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB gimimo metrikų knyga. 1712-1721 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 3.

8 priedas

Sudarytų santuokų skaičius pagal metus:

	1700	1701	1702	1703	1704	1705	1706	1707	1708	Iš viso
Sausis	9	4	3	4	6	1	3	7	4	41
Vasaris	4	1	3	3	3	5	5	4	6	34
Kovas	2	-	-	2	-	2	-	2	3	11
Balandis		-	1		2		1	2		6
Gegužė	8	-	3	4	4	3	1		6	29
Birželis	4	5	2	2	2	2	2	2	1	22
Liepa	1	-	1	1	5	7	2	1	4	22
Rugpjūtis	1	-	1	1	1	1			2	7
Rugsėjis	1	-	2	5		2	-	2	1	13
Spalis	3	4	1		4		7		1	20
Lapkritis	5	6	-	11	13	5	19	16	9	84
Gruodis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso	38	20	17	33	40	28	40	36	37	289

	1709	1710	1711	1712	1713	Iš viso
Sausis	2	3	12	4	2	23
Vasaris	2	5	10	7	2	26
Kovas	3	6	1	2	-	12
Balandis		7	3		-	10
Gegužė	4	21	7 <		2	34 <
Birželis	1	12	2		-	15
Liepa	1	9	5	1	1 <	17 <
Rugpjūtis	4	31		-	Neišlikę	35
Rugsėjis	3	13	4	-	Neišlikę	20
Spalis	10	13		-	Neišlikę	23
Lapkritis	7	21	10	-	Neišlikę	38
Gruodis	-	-	-	-	Neišlikę	-
Iš viso	37	141	54 <	14	7 <	253 <

1714 m., 1715 m. duomenų apie registruotas santuokas nėra išlikę.

Sudarytų santuokų skaičius nuo 1700 m. iki 1713 m. pagal mėnesius ir iš viso:

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Viso
1700 – 173 m.	64	60	23	16	63 <	37	39 <	42	33	43	122	-	542 <

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB santuokos metrikų knyga. 1675-1716 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 1.

9 priedas

Sudarytų santuokų skaičius pagal metus:

	1716	1717	1718	1719	1720	1721	1722	1724	1725	Iš viso
Sausis	-	2	3	1	-	2	2	9	2	21
Vasaris	-	3	2	-	-	2	3	-	1	11
Kovas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Balandis	-	-	-	4	-	1	2	-	3	10
Gegužė	-	4	1	1	-	-	1	1	1	9
Birželis	1	-	3	1	-	2	-	-	-	7
Liepa	6	2	-	2	-	2	1	-	5	18
Rugpjūtis	-	1	-	2	-	-	-	-	-	3
Rugsėjis	-	1	-	-	-	2	1	-	-	4
Spalis	-	2	-	2	1	1	1	-	4	11
Lapkritis	-	6	6	3	3	1	2	6	-	27
Gruodis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso	7	21	15	16	4	13	13	16	16	121

	1726	1728	1729	1730	1731	1733	1735	1736	1737	Iš viso
Sausis	2	-	2	2	3	1	1	-	8	19
Vasaris	2	2	-	-	-	3	-	-	1	8
Kovas	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Balandis	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Gegužė	-	3	-	1	-	-	-	-	1	5
Birželis	2	-	-	2	-	-	-	-	1	5
Liepa	1	1	-	2	-	-	-	-	2	6
Rugpjūtis	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Rugsėjis	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Spalis	-	-	-	3	-	-	1	-	3	7
Lapkritis	2	-	3	9	-	-	2	-	6	22
Gruodis	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
Iš viso	11	6	5	19	4	4	4	3	25	81

1723 m., 1727 m. nerašyta arba tiesiog neišlikę. 1732 m., 1734 m. nerašyta (datoms einant iš eilės, šie metai tiesiog praleisti).

Sudarytų santuokų skaičius nuo 1716 m. iki 1737 m. pagal mėnesius ir iš viso:

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Viso
1716 – 1737 m.	40	19	2	11	14	12	24	5	5	18	49	3	202

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB santuokos metrikų knyga. 1716 – 1737 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 4.

10 priedas

Sudarytų santuokų skaičius pagal metus:

	1738	1739	1740	1741	1742	1743	1744	1745	1746	1747	1748	Iš viso
Sausis	-	7	2	4	5	6	4	7	2	1	7	45
Vasaris	-	6	-	3	2	5	3	7	3	6	5	40
Kovas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Balandis	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Gegužė	2	1	1	3	1	1	2	-	-	-	-	11
Birželis	3	2	-	1	2	2	3	5	1	3	5	27
Liepa	-	-	2	-	2	2	-	2	-	2	7	17
Rugpjūtis	-	-	-	1	-	-	-	3	1	-	-	5
Rugsėjis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Spalis	4	4	2	5	1	4	1	-	2	6	-	29
Lapkritis	3	9	5	6	3	15	8	12	4	4	8	77
Gruodis	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Iš viso	13	31	13	24	16	35	21	36	13	22	33	257

	1749	1750	1751	1752	1753	1754	1755	1756	1757	1758	1759	Iš viso
Sausis	4	4	4	6	6	8	1	7	5	2	9	56
Vasaris	7	2	2	3	4	4	1	5	5	3	6	42
Kovas	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2
Balandis	-	3	-	1	-	-	2	-	-	1	-	7
Gegužė	2	3	2	-	1	-	-	-	2	4	-	14
Birželis	4	6	4	1	3	4	3	2	1	6	5	39
Liepa	-	-	3	4	1	1	-	4	1	8	2	24
Rugpjūtis	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	1	4
Rugsėjis	3	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	7
Spalis	2	-	2	8	-	-	2	5	2	8	-	29
Lapkritis	9	8	-	11	5	5	8	1	3	14	8	72
Gruodis	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	11
Iš viso	31	28	17	34	21	25	18	36	19	47	31	307

	1760	1761	1762	1763	Iš viso
Sausis	5	7	8	2	22
Vasaris	3	2	5	1	11
Kovas	-	-	-	-	-
Balandis	-	-	-	-	-
Gegužė	2	4	5	2	13
Birželis	5	8	5	6	24
Liepa	1	-	3	1	5
Rugpjūtis	1	-	4	1	6
Rugsėjis	1	2	-	8	11
Spalis	-	2	2	-	4
Lapkritis	9	3	4	7	23
Gruodis	-	-	-	-	-
Iš viso	27	28	36	28	119

Sudarytų santuokų skaičius nuo 1738 m. iki 1763 m. pagal mėnesius ir iš viso:

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Viso
1738	123	93	3	9	38	90	46	15	20	62	172	12	683
– 1763 m.													

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB santuokos metrikų knyga. 1738 – 1763 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 6.

11 priedas

Sudarytų santuokų skaičius pagal metus:

	1764	1765	1766	1767	1768	1769	1770	1771	1772	1773	Iš viso
Sausis	2	3	13	4	5	6	-	10	5	9	57
Vasaris	8	4	9	2	8	2	-	6	3	9	51
Kovas	-	-	-	4	-	-	-	3	-	-	7
Balandis	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Gegužė	-	2	-	-	1	1	2	-	2	-	8
Birželis	5	4	6	2	1	2	-	2	4	2	28
Liepa	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	4
Rugpjūtis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Rugsėjis	-	-	-	-	-	-	-	2	3	2	7
Spalis	4	3	2	2	-	-	-	3	11	3	28
Lapkritis	9	11	14	10	10	-	8	12	2	11	87
Gruodis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso	29	27	47	25	25	12	10	38	30	36	279

	1774	1775	1776	1777	1778	1779	1780	1781	1782	1783	Iš viso
Sausis	12	5	7	6	10	9	2	9	3	11	74
Vasaris	23	9	3	-	5	-	4	-	4	12	60
Kovas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Balandis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gegužė	9	3	5	1	4	-	-	-	1	5	28
Birželis	7	-	3	-	1	-	-	-	4	-	15
Liepa	-	-	-	-	-	-	-	-	2	9	11
Rugpjūtis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rugsėjis	-	7	-	3	-	-	-	-	-	-	10
Spalis	-	5	5	14	7	4	6	1	5	14	61
Lapkritis	-	7	17	10	9	14	18	12	21	-	108
Gruodis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso	51	36	40	34	36	27	30	22	40	55	371

	1784	1785	1786	1787	1788	1789	1790	1791	1792	1793	Iš viso
Sausis	5	7	9	7	13	2	6	7	16	11	83
Vasaris	3	3	7	4	3	-	3	8	-	2	33
Kovas	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Balandis	-	-	-	-	-	-	1	-	4	1	6
Gegužė	1	-	-	1	-	2	1	5	3	3	16
Birželis	5	-	-	-	-	5	2	4	3	-	19
Liepa	4	-	2	1	-	-	-	2	1	4	14
Rugpjūtis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rugsėjis	-	-	-	-	-	3	-	2	3	-	8
Spalis	-	3	17	5	5	7	1	4	5	2	49
Lapkritis	16	-	-	19	20	20	8	11	3	12	109
Gruodis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso	34	13	35	37	41	39	22	44	38	35	338

Sudarytų santuokų skaičius nuo 1764 m. iki 1793 m. pagal mėnesius ir iš viso:

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Viso
1764 – 1793 m.	214	144	12	7	52	62	29	1	25	138	304	-	988

Lentelės sudarytos remiantis Ylakių RKB santuokos metrikų knyga. 1764 – 1804 m. LVIA, f. 1683, ap. 1, b. 8.